

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes ssám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az utolsó kísérlet.

Budapest, január 6.

Ami leginkább imponál az osztrák miniszterelnök politikai egyéniségében, az az optimizmus, amelyet újabb és újabb balsikerrek sem képesek összetörni. Koerber urnak ez az optimizmus sehogyssem tud befáradni abba a kínos igyekezetbe, hogy békés keveredésre bírja a vizet az olajjal, baráti ölekezésre a csehekét a németekkel. Ez az optimizmus sehogyssem tudja feladni azt a reményt, hogy egyszer mégis parlamenti munkára képes tanácskozó testület lesz abból a veszekedő, verekedő gyülekezetből, amelyet osztrák birodalomtanácsnak hívnak az emberek idelenn. És hogy az optimizmus is államférfiai tulajdonság bizonyos körülmények között, azt Koerber ur máris sikeresen bizonyította be.

Igaz, hogy ez a siker nagyon sovány egyelőre ahhoz, hogy babérjain, habár egy pillanatra is, nyugodtan pihenhessen a békéltetésben fáradozó kormányelnök; de a legösztövérebb siker is jobb a sikertelenségnél. És akiben az optimizmusnak akkora mértéke lakozik, mint Koerber urban, az örülhet már annak a negatív sikernek is, hogy a békéltető kísérletek mindaddig nem jutottak el a biztos hajótörésig.

Mert ennyiből áll eddig jóformán a békítő akció eredménye. Ami körülbelül annyit ér eredmény, mint hogyha a nagybetegről konstatálják, hogy a láz nem emelkedett. A gyógyulásra pozitív kilátás még nincs, de örülni kell azon is, hogy az állapot nem rosszabbodott. Ilyenkor a doktornak nem kisebb szüksége van az optimizmusára, mint a tudományára.

A Koerber doktor optimizmusa pedig már

maga is tudományzámba mehet. Aki ennyire tud remélni és remélve akarni, az máris erős hivatást árult el arra, hogy a lábbeteg osztrák parlamentet meggyógyítsa. És tegnap óta mintha az eddigi negatív sikerhez már egy szemernyi pozitív eredmény is járult volna.

Csak egy szemernyi, az igaz, de sokat ér már ennyi is ott, ahol eddig a jó reményiséget még homocopátikus adagokban sem igen osztogatták. A legújabb békéltető konferencia nem robbant szét, sőt mintha valamicskét engesztelékenyebb hangulatban fűggesztette volna fel a tanácskozását a jövő hétfőig. Az előzmények után ez az eredmény meglepően kedvező, noha éppenséggel nem lesz meglepő, ha hétfőig ez a kicsike kis eredmény is a levegőbe repül. Hogy pedig hétfő után mi lesz, arra nyilván még az optimista Koerber sem szivesen gondol, tudván, hogy a jövő héten összeül a birodalmi gyűlés plénuma, ahonnan minden pillanatban átrepülhet egy pusztító bomba a békéltető konferenciába, széjjelröpítvén az egész akciót.

Ezt az egész dolgot mi ideát a megfelelő érdeklődéssel, de minden különösebb emóció nélkül szemlélhetjük. A magyar közvéleménynek semmi oka arra, hogy az osztrák parlament békedoktorainak verejtékes iparkodását izgatottan lesse. Izgalomra akkor lehetne okunk, ha odaát olyasmi lenne készülőben, ami Magyarországra valamire előre nem látott helyzetet, meglepetésszerű bonyolalmat teremthetne. De erről szó sincs. Magyarország helyzete, a magyar kormány és törvényhozás dolga minden eshetőségre tisztázva van. Az osztrák pártok nagyon jól teszik, ha kibékülnek, még pedig gyorsan, de ez első sorban Ausztria érdeke. Ha nem sietnek, ebből lehet zavar és meglepetés, de nem nálunk, hanem Ausztriában. Odaát nyilván nem

hiszik, hogy könnyen beállhat az az eset, hogy a kiegyezés parlamenti elintézésének a lehetősége a múlté lesz, ha nem sietnek egymással megegyezni. Nyilván nem gondolnak arra, hogy hiába van a közösség 1907-ig biztosítva és hiába van az új kiegyezésre nézve megállapodás a kormányok között: a kiegyezés parlamenti tárgyalása sürgős, mert a vámkülfölddel nem tárgyalhatunk az új vámtarifa nélkül, az új vámtarifa pedig törvényre nem válhat, csak a vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozó javaslatokkal együtt. Ha pedig ennek a lehetőségétől elesünk az osztrák pártok további huzavonája miatt: akkor mi tudjuk, mitévők legyünk. Hogy ők mit fognak csinálni, azt ők lássák. A mi utunk világos és egyenes. Csak ők odaát utvesztőbe ne jussanak.

Egyelőre azonban őszintén kívánjuk, hogy Koerber urat meg ne csalja az ő optimizmusa és ne legyen hiábavaló ez a kísérlete, amely mindenesetre utolsó. Már tudni illik a mi szempontunkból. Mert az osztrák miniszterelnök fáradhatatlan és kiábrándíthatatlan optimizmusa hozhat ugyan még egy legeslegutolsó kísérletet, de ez már semmi esetre sem érdekelheti Magyarországot.

BELFÖLD

Apponyi Flamében. Fiuméből jelentik: A nemzetközi tengerügyi magyar egyesület gróf Apponyi Albert elnökelete alatt a tengerészeti hatóság elnöki termében igazgatósági ülést tartott. Jelen voltak: gróf Szapáry László kormányzó, alelnök, Nagy Ferenc, Fest Kálmán ügyvivő igazgató, Gaál kormányzó-helyettes, Gondai osztálytanácsos, báró Wimmersperg titkár, Vio polgármester, Kuranda, az Adria vezérigazgatója stb. Gróf Apponyi az ülést magyar és olasz beszéddel nyitotta

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

irta: JÓKAI MÓR

(20)

Eleinte a Donna és a Manola igyekeztek a leányaikat elcsitítani, de sikertelenül; azután a bátyáik engesztelgették volna, de nem mentek semmire; utójára a Kadetnak jutott valami eszébe: odarohant a Mesztizához, mikor az legjobban ócsárolta, s két tenyere közé kapva a fejét, lecsókolta a száját. Ettől aztán a Mesztiza elhallgatott. A Cara ellenben sirva fakadt.

A Ruffo meg volt rökönnyödé. Az a szándék látszott a képéből, hogy a kölesönösség elvénél fogva már most ő is hasonló kiengesztelési módszert akar alkalmazni a másik leány ellenében.

Magam sem tudom, mint kerültem bele ebbe a vitába; de csak azon vettem észre magamat, hogy nyakon fogtam a Ruffot s az ajtó felé toltam: „No már vezess bennünket a karámhoz.” Engednie kellett a fickónak: ungorkodott is miatta sokáig. A lépcsőnél aztán karonfogta a kormányos s magával vitte tovább.

En még visszatértem a terembe, hogy köszönetet mondjak a hölgyeknek, kezét csókoltam elébb a Donnának, azután a Manolának, meglepott, hogy a Cara is nyájasan nyújtotta felém a kezét csókolásra. Volt talán némi oka rá?

— Ugy-e, még itt marad nálunk? — suttogá cszinte melegséggel.

— Az éjjelre, ha megtérnek.

Azzal siettem a férfiak után. A hölgyek ott-hon maradtak.

Egy nő még hátra volt az ismeretségemből: a Cava. Annak azalatt, míg mi idefenn a hajón lakomáztunk, odalenn kellett a karámban állatok felett őrködni s a tüzet élesztenie. Ez volt az ő sorsa.

Az emberek édesanyja és mostohája.

Mind a kettő ugyanaz pedig: a fölséges természet.

Egyik kezével ad mindent ingyen, tele marokkal, a másik kezét azonban ökölre szorítja, annak az ujjait úgy kell észszel és erővel kifejezgetni; pedig abban vannak a legdrágább kincsei elrejtve.

Amint a lávalépesőzeten az őserdőbe lejutottunk s azon keresztül a karámhoz közeledtünk, mi jövevények nem bírtuk az elragadtatásunkat eltitkolni. Négy matrózunk is ott várt ránk, akik még a süldeket fogdoszták össze az erdőn. Könnyű munka volt az: csak meg kellett rázni a gesztenyefa ágát s a gyümöleshullásra magától futott oda a konda s engedte magát megdézsmálni. Azokat vizik a dereglyéhez.

Az erdőből kiérve, elénk tárult a sziget rónája. Elragadó tájkép. Buja fü a réten, kiszinezve két, piros, sárga virágözönnel, melynek bozótjából alig látszik ki a szabadon legelő juhok feje, csavarodott szarvaival; közben emberkézmivelte vetett földek sötétzöld táblái: egy-egy folt fehér virágú haricskával; olajtermő pászta, gyapot-ültetvények teljes virágzásban; távolabb, közelebb, mint drága, virágos rámákba

foglalt ragyogó tükrök, a gömbölyű tavak, amiket apró gejzírok táplálnak magásra szökő, karesu vizsugaraikkal, a tavak vizén serege a vizimadaraknak uszál, repked, sápgog, vad és házi szelid állat vegyest, tarka menyasszonykacsák, hattyuk, gémekek, vadludak, szalagos libák, gödények, flamingók. Eltűnnek egyszerre a sűrű bambusz közé, ha egy keselyű-sas lecap közjük a magasból, akivel csak a hattyuk és flamingók mernek szembeszállni.

Amint a keleti hegyoldal kibontakozik a körülvevő eukoripalmák pagonyából, amik közül néhány éppen virágzásnak indul (százéves virágzás), azt hisszük, egy tündérkeret látunk magunk előtt, gyümölcs-terhelte narancsfák, gránátalmák pompáznak a kies völgyekben, a dombos lejtőkön egész ligetek ezüstzöld lombozatu olajfákból, a miknek határt szab a hegy déli oldalán felüött pinia- és ilex-erdő, mely az utolsó tűzvolkán kitérősekor légezt s azóta gyökereiből ujra kihajtott. A sziklaoldalakat érett fűrtökkel megpakott szőlőlugasok borítják. Az erdőn túl lapály mélyed alá egész a tengerig, ezt a vidéket lilaszíne játszó, nehéz köd fedi, mely fölött szeleslyes formákba alakulva kavargog egy állhatatos füstoszlop.

— Nem füst az, — magyarázza Ruffo az idegeneknek, — hanem szunyogfelleg. Ott vannak a morotvák, s azoknak a szakadékaiban a tőzegtelepek, amikből a tűzelőszert végjük, s a muszkítókon kívül van még egész raja a kizsó férgeknek; jó lesz velük meg nem ismerkedni.

A tengerpart fölött rezeg a délibáb: árboc-hegyekkel lefelé fordított gályákat libegtetve az

meg és kiemelte, hogy a tanácskozás tárgya a hamburgi nemzetközi konferenciáról készített jelentés és a Budapestben tartott értekezlet javaslatainak megvitatása. Az első tudomást vették és elismerést szavaztak *Fest* miniszteri tanácsosnak és *Vio* ügyvédnek; kik az egyesületet Hamburgban képviselték. A budapesti javaslat-hoz, hogy az általános tengeri jog kodifikációja érdekében a kormányhoz felirat intéstessék, hozzászólottak Moquina, Dall'Asia és *Vio* Antal, kifejezve abbeli óhajukat, hogy a kérdés törvényes rendezését kormányunk az osztrák kormánytól függetlenül vigye keresztül.

A felszólalásokra *Nagy Ferenc* hosszabb beszédben reflektált. Az elhangzott óhaj a kiegyezés lejártyalása előtt lehetett volna a kormány figyelmébe ajánlani, így azonban elkéselt. Különben az indítványokban ellentmondást lát az egyesület azon céljával szemben, hogy a tenger-jog internacionálisan egységes szervezést nyerjen. Ebből kiindulva, nézte az, hogy ez esetben is, ha a tengeri-jog Ausztriával való vám- és kereskedelmi szerződésünkben nem foglaltatnék, törekednünk kellene közös megállapodásra, mert különböző tengerijogi alkalmosok csak zavart idéznének elő. Örömmel tapasztalja a felszólalásokból a nemzeti önállóság érzését. Piumében, de ezt éppen a tengeri-jog terén nem tartja sem kívánatosnak, sem célszerűnek. A tengeri jogjára külön javaslatot kell csinálnunk, de ebben is Ausztriával közösen kell eljárni. Véleménye az, hogy a tengeri-jog szabályozását Ausztriával társadalmi uton mozdítsuk elő és pedig körülve a hasonló triestri osztrák egyesülettel. Lehetne közös üléseket tartani és a tengeri-jog szabályozását fokozatosan előkészíteni. A készen lévő magyar javaslatot — ugymond — a triestri egyesületet a tárgyalások alapjául elfogadná és ennek útján remélhető volna, hogy az osztrák kormány, amely most idegenkedik tőle, szintén magáévá tenné a budapesti határozatot.

Nagy Ferenc javaslatát elfogadták és a triestri társasággal való érintkezés felvételére Apponyi indítványára albizottságot küldtek ki. *Nagy Ferenc* indítványára kimondták, hogy a hamburgi konferenciának a hajótulajdonosok felelősségére vonatkozó és a jogszabályok nemzetközi megállapítását illető javaslata tárgyában az albizottság jelentést terjeszzen az igazgatóság elé. *Gelletich* indítványára az ülés köszönetet mondott Apponyinak, mire az ülést általános éjenzés közben bezárták. Az ülés után a kormányzó dejeuner-t adott Apponyi és a budapesti vendégek tiszteletére.

Wekerle Sándor a gazdasági helyzetről. A *N. Fr. Presse* mai száma a közgazdasági rovat élén *Wekerle* Sándor nyilatkozatait közli, amelyeket a kiváló államférfi a gazdasági helyzetre és a kiegyezésre vonatkozólag tett. *Wekerle* beszélt a magyar ipar jövő feladatairól is, aztán a kiegyezés véglegesítésének hatását illetőleg ezeket mondta:

Azt várom a kiegyezéstől, hogy ha nem is teljesen, de legalább részben csökkenteni vagy megszüntetni a mostani gazdasági helyzetnek legnagyobb opaleszínű égbén, melyet bearyoz az lemenő napnál a géjzírók kettős szivárványa.

A kármához érünk. Itt vannak elzárva a lámák. Elkerítve kell őket tartani, mert szabadon hagyva, mind lelegelnék a theafák, kávéfák rügyeit. De azért is, hogy mindig kéznél legyenek. Ők segítenek az emberi munkában.

Itt mutatkozik a mostohaanya kényszerítő hatalma. Hogyan adja ide azokat a kinséket, amik nélkül nincsen élet, se emberre, se állatra nézve. A sötét meg a cukrot.

E kettő nélkül meddő áldás a paradicsom minden dicsősége. S ezt nem adja a mostoha ingyen: ezt ki kell tőle dacolni.

Fel van az tálalva mind, csak te, föld fia, találd ki, hogyan nyulj hozzá! Arra van az eszed, meg a két kezed.

A cukorvedtet megadja az édesanya az Arenga-pálma virághajtásában. Csak le kell szüretelni.

A mostoha aztán megint rá, hogy mint kell abból szilárd cukrot előteremteni.

Az ember katiánt épít, abba üstöt helyez el, amiben tűz mellett lesüriti a pálma cukorvedvét, míg szilárd, olvadékony kristály lesz belőle. A Capitano közlékeny volt.

— Négy évig eltartott a hajónkon hozott nádmézecukor, akkor gondoskodnunk kellett új cukor előállításáról. Felfedezték annak a bőséges anyagát a succari-pálma virághajtásában. Üstünk volt hozzá, csak katiánról és tüzelőszerről kellett gondoskodnunk. Az is kényszerített bennünket a pálmabort cukorrá átalakítani, hogy ha az kiforr, a legizgatottabb részegítő ital válik belőle, mi attól folytonos mámorban éltük volna át a napjainkat.

(Folytatás a következők.)

baját, a vállalkozási kedvnek hiányát és az uralgó bizonytalanságot. De, azt hiszem, téves megítélés volna a helyzetnek az a feltétele, hogy a kiegyezés létrejötte egymaga elegendő az uralgó bizonytalanságot teljesen megszüntetni. A helyzet eme részének megoldási kulcsa legalább javarészt a kereskedelmi szerződések kérdésében rejlik. Ennek folytán azt hiszem, hogy a kiegyezés megkötése a kedvező gazdasági helyzet kifejlesztésének eddigi akadályai közül csak az első belső elemet hárítja el. Ez magában véve is nagyjelentőségű és tekintve a külfalakkal való szerződésektől, egy új rendszeres gazdasági tevékenység kiindulási pontjává szolgálhat, amennyiben a monarchia két állama nemcsak kölcsönösen biztosítja egymásnak a tolgasypóciát, hanem megszünteti a differenciákat is, amelyek már évek óta lennállanak. Utal azután arra, hogy e viszonyok folytán állandó harc fejlődött, mely a gazdasági helyzetnek általában ideiglenes jellegűt adott. A kiegyezés most azt az előnyt hozza, hogy ezt a nehezen elviselhető provizóriumot a definitívum váltja fel. Megszűntek a tolgasypóciák és a megnyugvás momentumra jön tudatunkba, hogy a két állam gazdaságilag egymásra van utalva.

A besztelés további folyamán szólt a politikai szempontokról is különösen a külföldi államok elzártkózi politikájára való tekintettel s végül a valuta-rendezés teljes keresztivitelének sürgősségét hangoztatta. Hangsúlyozta, hogy a valuta végleges rendezése további halasztást nem tűr. Semmiféle komoly ok nem torog lenn, — ugymond — amely menthetné azt a lassu tempót, amelyben eddig ezt a nagy akciózt vezették és valószággal bün nemcsak mind a két állam gazdasági érdekei ellen, de a monarchia politikai helyzete ellen is, ha e reform végleges megvalósítása a kiegyezés által nem hajtatik végre és ha a még szükséges rendszabályok egész komplexuma ez alkamból nem biztosítatik. Nem kutatom az eddigi mulasztások okait, azt sem, ki a hibás; a mi szerencsétlen viszonyaink bizonyára első sorban az okai a mulasztásnak. E komoly tárgyi oka a további halogatásnak nem lehet. Nézetem szerint ez a szempont is nem kicsinylendő jelentőségű annak a kérdésnek megválaszolásánál, vajjon a most létrejött kiegyezés lejárta után lenntartható-e a vámközösség, vagy sem.

Uj államtitkár. Több lap azt írta, hogy a földmivélsügyi minisztériumba még egy államtitkári állást szereznek, sőt némelyik már az új államtitkár személyét is tudja. A kormány té hivatalosa illetékes helyről szerzett értesülése alapján jelenti, hogy e híresztelés teljesen alaptalan.

A hadsereg újjászervezése. A Hircsarnok című könyv, mely rendesen művészeti és rendőri hírekkel látja el a lapokat, ma a politika sikamlós mezejére tévedt és a hadsereg gyökere újjászervezését tárgyalja. Minden megjegyzés nélkül alább közreadjuk a helyi könyvkiadó érdekesen hangzó közleményét:

Nagyonfontosságú törvényjavaslat tervezésén dolgozik mostanában a közös hadügyminisztérium vezetősége az osztrák és magyar honvédelmi miniszterekkel egyetértőleg. Mint a *Hircsarnok* értesül, ez az új tervezet az osztrák-magyar hadsereg újjászervezését tartalmazza és teljesen új alapokra fekteti a hadsereget. Az újjászervezés legfontosabb része a *két éves katonai szolgálat behozatala*, amely esetben a közös hadsereg békelelétszámát 125 ezer főre emelik. Ezt azzal vélik elérni, hogy a kevésbé alkalmasok is számításba jönnék, akiket a póttartalékba soroznak. A sorozás rendjét is megváltoztatják. Eddig sorolás szerint kerültek a besorozandók a sorozó-bizottság elé, az új tervezet szerint azonban a sorozás a kor, születési év, hely és névsorrend szerint történik. Hogy ezen eljárás mellett az egyik belüli a többiek rovására állandó előnyben ne részesüljön, sorolás után fogják meghatározni az a b o azon betűjét, amelytől a folyó sorozási évben, egyenlő születési nap mellett, a számítás kezdetét veszi. A nagyonfontosságú tervezetnek másik szenzációs része az, hogy új katonai parancsnokságokat szerveznek. *Igy egy új hadtest-parancsnokságot létesítenek, amelyet Magyarország diltánának jel.* A hadsereg újjászervezése azonban újabb nagy terheket róna a monarchiára, amennyiben az újjászervezés költségtöbblete 110 millió korona volna. Ezekben bennefoglalhatik a gyalogság és tüzérség szaporítása és fejlesztése. A költsége-cirányzatban a gyalogság fejlesztésére 33 millió 865 ezer 400 korona, a tábort tüzérségre 22 millió 300 ezer korona, a vartüzérségre 4 millió 24 ezer korona van felvéve. Az új tervezet szerint 45,455 altiszt tovább-szolgálata válik szükségessé, amely 16 millió 800 ezer korona többletet jelent. Az új katonai parancsnokságok költsége 87 ezer korona. A tervezet szerint ez az átalakítás három-négyévi előkészítést igényel és így az új rend életbeléptetését a kétévi katonai szolgálattal együtt 1906 október elejére tervezik.

Szell Kálmán Bécsben.

Budapest, január 6.

Szell Kálmán miniszterelnök, aki tegnap este Bécsbe érkezett, ma délelőtt tisztelettel a Bécsben lakó főhercegeknél, hogy újv alkalmából kifejezze a kormány szerencsekívánatait. Már ma reggel 9 órakor fogadta a bankgassei magyar házban *Koerber* osztrák miniszterelnök látogatását. A két kormányelnök egy óránt dolgozott. A miniszterelnököknek egy ez a mai együttes munkája, mint a kilátásba vett holnapi találkozás kizárólag a mult év végén létrejött megállapodások redakciójával és a kiegyezési jegyzőkönyvek aláírásával van összefüggésben. A két állam gazdasági kiegyezésének egész komplexuma rendeztetett a Szilveszter-napján befejezett tárgyalások alkalmával. Eppen ezért ezuttal már érdemleges tárgyalások nem folynak és a megállapodásoknak törvényjavaslattokba való foglalásának bár kétségkívül fáradságos munkája a legkevésbé sem indokolja egyes ellenzéki lapoknak azt a híradását, hogy a kiegyezéssel a kormányelnökök még el nem készülték és így további tárgyalásoknak még helye lehetne.

A szűkebb értelemben vett kiegyezési megállapodásokkal párhuzamosan serényen folynak a szintén minden részletében kész autonóm vámtarifa életbeléptetési törvényének szövegezése is. A magyar gazdasági minisztériumok szakreferensei már tegnap óta Bécsben időznek és az osztrák kereskedelmi minisztérium palotájában az osztrák referensekkel együtt dolgoznak az autonóm vámtarifa bevezető törvényének szövegezésén. Miként a kiegyezés többi része, az autonóm vámtarifa tervezete is minden részletében készen van. *Leotyánszky* földmivélsügyi miniszteri tanácsos és gróf *Auersperg* osztrák földmivélsügyi osztályfőnök már az állatforgalmi megállapodások szövegezésének végső részén dolgoznak.

Szell Kálmán miniszterelnököt, aki előrelátóan holnap este utazik vissza Budapestre, holnap *o felteje* magánkihallgatáson fogadja.

A *M. T. I.* jelenti Bécsből: *Szell Kálmán* miniszterelnök tegnap este titkára kíséretében Bécsbe érkezett. A magyar kormányelnök már ma reggel 9 órakor a bankgassei magyar házban dr. *Koerber* Ernő osztrák miniszterelnök látogatását fogadta. A két kormányelnök között egyórás megbeszélés folyt le, amelynek végzetével *Szell Kálmán* miniszterelnök a királyi család tagjainál elvégezte az üzenendő alkalmából való üdvözlő látogatásait.

A sajtó néhány orgánumban fölmerült ellenkező híradásokkal szemben konstátjuk, hogy a mult év december havának végén a kiegyezés a maga egészében finalizáltatott, kérdések a még további tárgyalásra nyitva nem hagyattak és így *Szell Kálmán* miniszterelnök jelenlegi bécsi útja egy, már előzőleg megállapított kiegyezés perfekcionálásával kapcsolata nem hozhatók. Miután azonban a mult év végén a kormányelnökök a kérdések egész komplexumának rendezése után haladéktalanul elutazott az osztrák fővárosból, ennek folytán egy protokollumok aláírása, mint a megállapodásoknak törvényjavaslattokba való foglalására már sor nem került, épp ezért a két kormányelnököt ezidőszert kizárólag a szerkesztés munkája foglalkoztatja.

Mint bécsi tudósítónk táviratozza, *Szell Kálmán* miniszterelnök *Lajos Viktor*, *Rainer* és *Otto* főhercegeknél, majd *Mária Terézia* és *Mária Jozefa* főhercegnőknél tisztelettel az újv alkalmából. Délután a miniszterelnököt meglátogatta gróf *Goluchowski* külügyminiszter és egy óráig időzött a magyar házban. A miniszterelnök holnap délelőtt az uralgó-család többi tagjainál is fog tisztelegni, reggel pedig *Koerber* osztrák miniszterelnökkel és *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszterrel folytatni fogja a már kész *Kiegyezési anyag* redakcióját, délelőtt pedig a királyi magánkihallgatáson fogja fogadni. A miniszterelnök előrelátólag a holnap délutáni gyorsvonattal utazik vissza Budapestre.

A magyar gazdasági minisztériumok szakreferensei, bár *Andrássy* István pénzügyminiszteri tanácsos, *Biró* Tamás kereskedelmi miniszteri tanácsos és *Ottlik* Iván földmivélsügyi miniszteri tanácsos már tegnap reggel óta Bécsben időznek és úgy tegnap, mint ma is az egész napon át az osztrák referensekkel együtt a szintén minden részletében kész autonóm vámtarifa bevezető törvényének redakciójával foglalkoznak.

Berlin, január 6.

A *Post* írja: Az a hír, hogy még a tizenkettődik órában sikerült Ausztria és Magyarország közt a gazdasági politikai kiegyezést létrehozni, bizonyára mindenütt meglepetést kellett Európában, ahol tudatában vannak a Habsburg-monarchia értékének és jelentőségének, de bizonyára sehol inkább, mint a német birodalomban, ahol egészséges önzés és őszinte rekonszenz egyesülve odahatnak, hogy mindent, ami

e szomszéd birodalmat erősítheti és javára válhat, örömmel üdvözöljük. Hogy ezt elérte, azt becsenek tartjuk, hogy éppen most tudták elérni, az kétszeresen értékes. Egy erős Ausztria-Magyarország, belsőleg konzolidálva és önmagának visszaadva, megbecsülhetetlen az európai béke összes barátaira nézve. A Habsburg-monárkiához barátságosan közeledett orosz birodalom vezető minisztere, aki éppen Bécsben tartózkodott, midőn ottan a válság tetőpontját érte el, őszinte megelégedéssel jelenthette uralkodójának, hogy ott — hogy beleéljük magunkat *Szell* miniszterelnök gondolatmenetébe — csökönös harcot, de egyáltalán annak becsületese befejezését is láthatja. A lap a következő szavakkal végzi cikkét: Ausztria-Magyarország megújuló konzolidálása értékes újvíz ajándék mindazokra nézve, akik a világrész közrendjét és fennálló jogállapotát fenntartani óhajtják.

A Petőfi-Társaság nagygyűlése.

Budapest, január 6.

Az Akadémia díszes nagytérképében ma délelőtt tartotta meg évi nagygyűlését a Petőfi-Társaság. Mint minden évben, az idén is óriási közönség töltötte meg a terem földszintjét és karzatát. A jelenvalók között láttuk: *Berzeviczy* Albert és gróf *Zichy* Jenő valóságos belső titkos tanácsosokat, *Vargha* Gyulát, a Kisfaludy-Társaság főtitkárát; a Petőfi-Társaság tagjait csaknem teljes számmal, *Jókai* Mórral az élükön. A vidéki irodalmi társaságok küldöttei is eljöttek, akiket tulajdonképp az országos irodalmi szövetség alakulásának ügye hozott a fővárosba.

Az elnöki székelt *Jókai* Mór foglalta el, akit a teremleptékor hosszasan lelkesen tapsolt és éljenzett a közönség. A koszorús költő mondotta az elnöki beszédet is, amelyben kizárólag *Bartók* Lajos lefejt-hetetlen emlékezetének áldozott.

A közönség mély meghatótsággal fogadta a költő-fejedelem igaz fájdalomtól áthatott, szép beszédet, amelyet mi birrovatunk élén közlünk.

A titkári jelentést, amelyet *Szana* Tamás szerkesztett, nyomtatásban osztogatták szét az érdeklődők között, nehogy felolvassával a közönséget társasszák.

A jelentés egyébként kiemeli, hogy a társaság, kötelességéhez híven, elsősorban a Petőfi-kultusz emelésére törekedett. A társaság felolvasásai versben, prózában mindig azt a szellemet tükrözték vissza, mely magyarrá teszi a magyar író s mindenkör ott volt koszorújával, ahol igaz érdemek szólt az elismerés, hátra érdemes férfiak ünnepeket az utódok. A nemzetiség ügyét szolgálta a brassói felolvasó-ülés, az egész nemzet rokonszenvvel találkozott Kossuth Lajos születése százados évfordulójának alkalmából rendezett irodalmi ünnepség. A társaság a lefolyt évben is buzgólag folytatta Petőfi életrajzi adatainak tisztázását s a reá vonatkozó ereklyék gyűjtését. A jelentés végül részvételt emlékezik meg a társaság halottairól: *Vadnai* Károlyról *Lauka* Gusztávról *Tobnai* Lajosról, *Négy* Lászlóról. *Inczedy* Lászlóról és *Bartók* Lajos alelnökről, akinek neve és egyénisége a társaságnak annyi fényes sikerű akcióival áll a legszorosabb kapcsolatban. A jelentés a legutóbbi lefolyt tagválasztó gyűlés eredményével és az új tagok üdvözlésével fejeződik be.

Somló Sándor olvasta fel ezután gróf *Zichy* Géza *Bartók* Lajos című, következő szép költeményét:

Kórház rideg szobájában
Kiterítve — egy halott!
Lábainál hű apaca
Csendesen imádkozott.
Folyosón a komoly orvos
Némán kalapot emel
S megszólal egy öreg honvéd:
„Ő is könnyet érdemel”.
Odatéved beteg gyermek
Tágra nyit két nagy szemet
„Ni! a bácsi milyen vig volt,
Most a bácsi nem nevet.”
S Magyarország génusza
Szól: „En dicső nemzetem,
Mig ily halottal lesznék,
Te nem halasz meg sohasem”.

A következő felolvasó *Szabó* Endre volt, aki hosszabb, igen jóízű verses történetet olvasott fel *Anda Párról*. A megénekelt történetek egy historiai anekdota szolgált alapul. Az anekdota azt mondja, hogy *Anda* Pál miskolczi lovaskapitány táborba szállván, minden héten hazakérkedett a feleségéhez. Innen maradt fenn a lány emberekre használt mondas: Ez is az *Anda* Pál hadából való. A vitézi verszetnek legjóbízható része az, amikor *Anda* Pálnak háboruba kell vonulnia, de a lóva — a szokás hatalmában — csak hazafelé vágat vele:

Meghorkan a lóva a jó *Anda* Pálnak,
S bár biztatja ő a paripát előre,
Az másat gondol és hátrefelé támad,
Ugrik jobbra-balra, majd forog egy helyben,
Csak arra nincs kedve, hogy előre menjen.

Anda Pál az egybegyűlt népség előtt roppantul röstelli a papucskormányt, de később ő maga is nevetve beszélgette el az esetet. A költeményt nagy tetszéssel fogadták s szerzőjét szívesen éljenzették.

Pekár Gyula olvasta fel ezután *As aranyjuzei Boldogasszony* című novelláját, amelynek tárgyát egy középkori történetből merítette.

Somló Sándor gróf *Zichy* Gézának *Bercsényi* *Laackó* című költeményét olvasta fel, amelynek rövid tartalma az, hogy gróf *Bercsényi* Miklós kurucgenerális a fiát a jezsuita atyák gondviselésére bízta. A fiatal gróf azonban a kassai dom tornayból látván a Kassa alatt száguldozó kuruc lovasokat, egy nap elszökött, de éppen a magyar előőrskönlé a vasas németek által elfogatván, Montecuccoli elé vitték, aki őt megdorgálta és azontul katonákkal őriztette.

A költeményt, *Somló* szép előadásában, nagy tetszéssel fogadták.

Zugó tapsvihar üdvözölte *Ábrányi* Emilt, a mint megjelent a felolvasó-asztalnál. *Valaki jár a csata-terén . . .* című költeményét olvasta föl a költő és a közönség lelkes óváciokban részesítette, a mint gyönyörű költeményének végére ért. *Jókai* Mór is felkelt elnöki székből s odalépett *Ábrányi* elé s meleg kénszorítással fejezte ki előtte elismerését a költemény felett. (A remek poemát legközelebb egész terjedelmében közölni fogjuk.)

Eötvös Károly tartotta ezután székfoglalóját. *Szegedy* Rózának, Kisfaludy Sándor első feleségének haláláról érkezett. *Eötvös* Szegedy Rózát, mint a magyar nő mintaképét ismertette s sajnálatát fejezte ki, hogy nem akadt még költő, aki ennek a régi magyar uriaszonynak élettörténetét megírta volna. Ő vállalkozott erre s mai felolvasása egy részlete Szegedy Róza élettörténetét.

Eötvös előadását a hallgató-közönség nagy tetszéssel fogadta.

Miután *Jókai* a *Napimádó vagyok* című költeményét, nem olvasta föl, a nagygyűlés tárgysorozata kimerült s *Jókai* a gyűlést berendezte.

Országos Irodalmi Szövetség.

A Petőfi Társaság nagygyűlése után nyomban egybegyűltek a tagok és a vidéki irodalmi társaságok küldöttei, hogy eszmecserét folytassanak az *Országos Irodalmi Szövetség* megalakítása körül, melynek eszméjét *Pekár* Gyula vetette föl a társaság egyik ülésén. Az értekezlet *Jókai* Mórt választotta elnökül, a vidéki irodalmi társulatok közül számosan küldtek képviselőket, nevezetesen: a Dugonics Társaság (Szeged), a Szigligeti Társaság (Nagyvárad), a Csokonai Kör (Debreczen), a Bessenyei Kör (Eger), a Vörösmarty Kör (Székesfehérvár), az Emke (Kolozsvár), az Erdélyi Irodalmi Társaság (Kolozsvár), a Soproni Irodalmi Kör (Sopron), a Kazinczy-kör (Kassa), a Madách-kör, a Kemény Zsigmond-társaság, a Szilágyi István-kör, a Katona József-kör, a Virágh Benedek-kör, a Bessenyei-kör stb. Az értekezlet megnyitása után *Pekár* Gyula ismertette az ügy előzményeit és lejezte az irodalmi szövetség eszméjének fontosságát. A következő határozati javaslatot terjesztte az értekezlet elé:

Az ország irodalmi és közművelődési egyletei Országos Irodalmi Szövetséggé alakulnak oly csiól, hogy a kölcsönhatás által 1. egymás hazafias akcióit támogassák, 2. a magyarságot fenyegető veszélyekre egymást figyelmeztessék és azokat közös erővel elbártásítsák, 3. a bárhol termő nemzeti eszméket közösen felkarolják, a bárhol megnyilatkozó új tehetségeket lehető hamar és országosan érvenyesítsék. A szövetség székhelye Budapest, de minden évben tarthatnak vidéki városokban, különösen pedig a nemzetiségi gócpontokon vándorgyűléseket.

A javaslatot *Várady* Antal, *Apáthy* István (Erdélyi Irodalmi Társaság), *Békési* Antal, dr. *Balassa* Armin (Dugonics Társaság), *Fap* Zoltán, *Csengery* János és mások szövezték hozzá. Valamennyien melegen üdvözölték az eszmét, s általánosságban mindannyian hozzájárultak a szövetség megalakításához. Az értekezlet rövid eszmecseré után elhatározta, hogy előkészítő bizottságot küld ki, amely az alapszabálytervezetet elkészíti, és a május hó 18-én tartandó újabb gyűlésen bemutatja. A bizottság elnöke *Pekár* Gyula, tagjai lettek: *Komlóssy* Artúr, dr. *Balassa* Armin, *Rádl* Ödön, *Bartha* Miklós, *Lator* Sándor, *Bancsó* Antal, *Szántó* Kálmán, *Gedály* Henrik, *Ferenczy* Zoltán, *Koroda* Pál, *Szana* Tamás, *Békési* Antal és *Szandy* Károly. Az értekezlet *Jókai* Mór lelkes élettelisével ért véget.

A bizottság ma délután 3 órakor tartotta meg összes tagjainak, valamint a meghívott *Rákosi* Jenő és *Kendai* Géza jelenlétében első értekezletét. A szövetség tárgyaiban az előterjesztést, miután a bizottság *Rákosi* Jenőt választotta meg elnökének, *Pekár* Gyula előadta tette meg. Hosszabb eszmecseré tárgya lett az előterjesztés, melyhez az értekezletnek majdnem minden tagja hozzászólt. Mintegy háromtíz tanácskozás és számos apró részletkérdés tárgyalása után kimondották, hogy a szövetség főidejele a nemzetiségünk és nemzeti irodalomunk országos erőgyesítés útján való művelése és terjesztése. A szövetség tervezetnek és alapszabályainak elkészítésével űttagu bizottságot küldtek ki, mely az előkészített alapterve-

zetet május hóban összehívó gyűlés elé fogja betervezni, a mai tárgyaláson felmerült nézetekről pedig az összes irodalmi társulatokat értesíteni fogja, hogy azok a tervezet felől véleményeiket nyilváníthassák.

Az áldomás.

A Pelőfi-társaság nagygyűlését követő szokásos banket az idén *Bartók* Lajos halála miatt elmaradt. A tagok és a vidéki küldöttek mindamellet barátságos társaságba gyűltek 1 órakor az István-szállodában. A harmadik fogásnál *Vértesy* Arnold a távollevő *Jókai* Mórra írtette poharát, benne a társaság apját köszöntötte s hosszú életet kívánt a költőfejedelmeknek.

Rákosi Viktor humoros felköszöntőjében elsőben a vidéki irodalmi társaságok küldötteit, másodsorban pedig a társaság új tagjait: *Szavay* Gyulát, *Kabos* Edét és *Zempléni* Árpádot éltette. Az új tagokat annyival üzenetlenebbül köszöntheti, mert a szokásos peszsgót már meghozták, amelyből a maga részét már kivette. Mindnyájukat szeretettel üdvözli, még *Zempléni* is, akire nem szavazott, de nem is igért meg neki. Kívánja, hogy az új tagok váltsák be ígéreteleit.

A hatóság tózt után *Csengery* János a Petőfi-Társaságot éltette, amelyből az orsz. irodalmi szövetség eszméje kipillant.

Jóízű volt a *Szavay* Gyula pohárköszöntője, aki röviden és kedves humorral jellemezte *Kabos*, *Zempléni* és az ő saját irodalmi munkásságát.

Szabó Endre *Zichy* Jenő gróftól köszöntötte. Az utolsó tóztot *Kabos* Ede mondta, igen szellemesen lejtegeve azt, hogy miért örül megválasztásának. Azért, mert dicsőségnek tartja oly társaságban helyet foglalhatni, amely *Jókai*, egy *Kiss* Józsefet, egy *Rákosi* Vikort, egy *Ábrányi* Emilt számít tagjai közé. Az ebéd jó hangulatban 3 óráját ért véget.

A Petőfi-Társaság mai nagygyűlésén *Jókai* Mór elnök kérdést intézett *Pekár* Gyulához, hajlandó lenne-e a *Bartók* Lajos halálával megüresedett alelnöki tisztelet elvállalni. *Bartók* is mintegy végredeleltül hagyta azt hátra, hogy az alelnöki állást olyan agilis emberrel töltsék be, mint a minő *Pekár* Gyula. *Jókai* kérésére *Pekár* Gyula hajlandónak nyilatkozott az alelnöki állás elfogadására.

KÜLFÖLD

A francia szenátorválasztás. A szenatori választások eredménye új korszak kezdetét jelenti Franciaországban. A választások szakaszott úgy sikerültek, mint azt *Clemenceau* egy bécsi lapban megjósolta. Kivételt képez *Fabre* szenátor veregsége Aveyron megyében, mely azzal magyarázható, hogy ez a radikális ember lehetetlenné tette magát egy reakcionárius sajtótörvény mellett való agitálásával. A választás eredménye folytán a republikánus-szabadelvű érület hatalmasan meg erősödik a szenátusban s ennek nyoma lesz a politikában is. A *Temps* konstataja, hogy a nacionalisták alapos veregséget szenvedtek s hogy a választókerületek visszautasítják a monarchikus csoportokkal való kompromisszumot.

Változások a szerb minisztériumban. A szerb külügyminiszter lemondásának és *Lozanics* ki nevezésének aligha van politikai jelentősége s a változásnak inkább személyi okai vannak. A politikának mindössze annyi köze van a változáshoz, hogy *Antonics* a macedón-kérdésben állítólág más álláspontot foglalt el, mint *Cincár-Markovics* miniszterelnök s e nézeteltérés *Lamsdorff* gróf látogatása alkalmával is kialakult. Azt mondják, hogy ehhez járult még az is, hogy *Antonics* nem tudta keresztülvinni a macedóniai megüresült konzuli állások betöltésére vonatkozó javaslatát. *Antonics*, hir szerint, bukaresti követ lesz. Utóda, *Lozanics*, egy párthoz sem tartozik s a külügyi politikát a királyi intenciója szerint fogja vezetni.

Belgrádi tudósítások következőképp jellemzik a volt és az új külügyminisztert, okát adván egy-szersmind *Antonics* távozásának is:

Antonics alezredes, akinek egész diplomáciai pályafutása abból állott, hogy a bécsi szerb követség-nél katonai attasé, majd rövid ideig cetinje követ volt, a Vuics-kabinet bukása után tavaly október végén lett külügyminiszter a rövid életű *Velimirovics*-kabinetben. Egy hónap múlva *Cincár-Markovics* tábornok űlt a miniszterelnöki székbe és *Antonics* ő alatta is megtartotta a külügyi tisztelet. Állása, amely soha sem volt erős, mert egészen járattannak bizonyult a külső politika labirintusában, *Lamsdorff* gróf belgrádnisi látogatása alatt véglegesen megrendült. A szerb politikusok ekkor rábírták szerették volna *Csarikov* belgrádi orosz követet, hogy politikai teasztélyt adjon minisztere tiszteletére, ahova hivatalosak lettek

volna az összes szerb politikai vezérek, akik azután megrohanták volna Lamsdorff gróft macedóniai kívánságaival. A gróf határozatlan visszautasította ezt a tervet, amelynek előmozdításában Antonios lényeges részt vett. Ez a tapintatlanság tette lehetővé, hogy megmaradjon a külügyi hivatal élén.

Utódja, *Lozanics* Simon államtanácsos, nem új ember a miniszteri székekben. Háromszor viselt miniszteri tárcát, kétszer volt belügyminiszter és pedig a Nikolajevics- és a Krisztics-kabinetben, egyszer pedig kereskedelmi miniszter a Györgyevics-kabinetben. Eredetileg a kémia professzora volt a belgrádi főiskolán és mint kémikus elismert névvel bír a külföldön is. Különösen a német tudomány világgal sűrű összeköttetést tartott fenn, amit annál könnyebben tehetett, mert tökéletesen bírja a német nyelvet. *Lozanics* nyugodt szeretetreméltó férfi, aki higgadt-ságát a politikában sem veszítette el.

Belgrád, január 6.

A tartalékosok behívásáról szóló hírt megcáfolták. Kormánykörökben hangsúlyozzák, hogy *Antonios* külügyminiszter lemondása és *Lozanics* kinevezése külügyminiszterre a kabinet külügyi politikáján semmit sem változtat.

HIREK

Bartók Lajos.

(Emlékbeszéd.)

Elmondta: *Jókai Mór.*

Rettenetes esztendő! Te lelojtott év: halálnak szatára.

Mint egy dúló epidémia zajlottól régig hazánkban.

És válogattad áldozataidat azokból, akik egy hazának, egy nemzetnek, egy egész világnak drágák, ellelőjthetetlenek: leginkább én nekem. Elvesztetem az édes testvért, aki arabian úgy hasonlított hozzá, de lelkében jobb volt nálam: s ki engem úgy szeretett.

Ledőt magas polcáról a vezér: nekem nemcsak a pusztában, nemcsak a baza léteft való küzdelemben vezérem, de igaz jóbarátom; ledőt testvére, a szabadságharc hőse, ki félszázadon át viselte homlokán a sebhelyét, egyetlen jutalmát honszeretetének.

Elnyúnytak a költők, a művészek, akik küzdelmes, dicsőséges korszakokat örökítettek meg sikeres életükben.

Előrementek a tetterős pályatársak, kiknek hiányát gyászolva érzi a közélet.

Még igazán el sem sirattam a tesvérem elhunytát, amidőn az év utolsó napja (Petőfi születésének napja) meghozta a lesújtó rémbirt, hogy meghalt Bartók Lajos.

Minden érzésem fellázadt a sors ellen. Hisz alig két hónapja, hogy mint déleget írfi meglátogatott s elöttem és kedves nóm előtt, akiknek legkedvesebb barátaink egyike volt, mint életvidám alak jelent meg, akinek messze jövőre kiható tervei vannak. Elszavaltta előttünk János király drámájának kiválóbb részeit, szónoki erővel: ragyogott az arca, tündökölték a szemei. És beszélt a közel jövő feladatairól, amikből a maga részét kijelölte. A nagy messzeséget világitotta meg maga előtt, melyet még neki be kell járnia.

S a haál angyala ott állt már a hátunk mögött.

És néhány hét múlva már ott fekszi Bartók Lajos a Vöröskereszt kórházában. Meglátogattam. Egyedül fekszi kopár négy fal között, vaságyon.

Elhagyták a mosolygó arcképek, kiket költői lelke aureolával vett körül; elhagyták a könnyek, amikben szellemét megörökítették, mik szellemét megfíjták; elhagyták az íróasztal, a szellem bajnokának a fegyvertára. Munkás, diadalmas életének minden trófeumai.

Alig lehetett ráismerni.

Arát a szenvedések runai rótták keresztül-kasul.

S a fájdalom reddői mégis mosolyogtak. S ez a mosoly volt az ismerős. Ebben nyilvánult a lelke. Az a minden szépért, nemesért, lehetetlenért rajongó őszinte lélek, melynek forró lángja testét fölemeszté.

Fejét hideg boríték takarta, lábait meleg bugyola.

De kézzorítása erős volt.

Kézét kezemben tartva, beszélünk a jövő feladatairól; ő elmondta, minő harcokat

készül még megvívni nemzeti költészetünk, ideáljaink mellett, hogy fogja létrehozni a Petőfi-házat, hogy zarándoklja be a haza veszelézetett vidékeit, diadalt keresve a magyar szellemnek. A lázbeteg költő egészen fellelkesült; most e féllángolás életrekelte hévében elköltött egy finom ebédet, bort is ivott s azt mondta: „jőlesett.“ Én azt hittem, hogy a lélek bírónaköltő erővel: hogy a halálnál erősebb a teremelő akarát.

— Nem bucsuzunk egymástól, — mondám neki. — Neked élned kell. Terád még szüksége van a hazának, az eszményi világnak.

S azzal megöleltük, megcsókoltuk egymást. Most már az ég felhői büslik homlokát, könnyeink árja melegíti hamvait.

Én siratom.

Én voltam a szellemi édesapja.

Mikor hozzám felkerült vidékről nagybátyjától ajánlva, én ismertem föl benne a költői lángész. Fialat volt még, araban feltűnően basonlított Petőfihez, lélekben még inkább. Szerkesztőtársamul fogadtam s együtt alkotuk azt a lapot, amely a kényuralom korszakában a bohóc-süveg alatt a nemzet, a szabadság igazait védte.

Írói álnévnek választotta a „Don Pedró de Bajuzskádót“.

Hiszen gyermek volt még; ráillet ez a név. De szelleme férfi volt.

S vajlon kinek a büne, ha ugyan bün, hogy a szafira korbácsát oly élesen tudta suhogtatni, mint az enyir, hisz én tanítottam meg rá. De az ostorapásai sem fájtak, hisz igaz honszeretéből eredtek.

De a szatirán túl utat tört az Olymp magas régióiba tügyujtó költeményeivel, magasröptű szímműveivel, amiknek legutolsó remeke születésével teltéte alkotóját. Látni fogjuk azt nemsokára a színpadon. És a közönség tetszeviharára fogja hangoztatni Bartók Lajos nevét. Te azt már nem halod, megdicsőült jébarát. Sokan fognak hívni, de látni kevesen. Mi néhányan, kik veled egyek voltunk, látni fogjuk kedves alakodat, ahányszor felidézünk.

Azt az alakot, aki egész lelkével védett hazát, szabadságot, igazságot, aki soha senkinek nem hízelték aki mindig az ideálért küzdött, a lehetetlenért, aki magát eszményeiert föladozta.

En az édes jóbarátot látom magam előtt, aki egyike volt azon keveseknek, akik az életben igazán szerettek.

És a Petőfi-Társaság itt fogja látni ezen a helyen, amelyet annyi dicsőséggel töltöttél be, szellemalakodat, kinek felvirágzását köszönheti.

Aldott legyen dicsőült barátunk emlékezete, lelke maradjon örökségül a nemzetre: műveiben éljen nagy neve, míg magyar él, haza áll!

Budapest, január 6.

— BUDAPESTI NAPLO, December 31: én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Bécsből táviratozzák, hogy *Tucher* bajor követet ma déiben kiballgatáson fogadta a király és átvette megbízó levelét. — *Molnár* János apát, pápai prélat, országgyűlési képviselő súlyos betegen fekszik József-kőrüti lakásán.

— **Ferenc József-rend.** Mint a hivatásos lap mai száma jelenti, a király dr. *Telegdi* Zsigmond boglári körörorsnak, Somogyvármegye tiszteletbeli tiszti főorvosának a közegészségügy terén szerzett érdemeit elismerésül a *Ferenc József-rend* lovagkeresztjét adományozta. *Telegdi* Zsigmond negyven éve orvos Bogláron és a hosszú idő alatt lekedeséssel élt nemes hivatásának. Emberszerző modora, jóteknység a nagy tudása miatt az egész vidék tiszteli és becsüli az őz orvost.

— **A pozsonyi nász.** Pozsonyból jelentik: *Mária Anna* főhercegnő és *Illés* pármái herceg eljegyzése alkalmából a városi képviselőtestület küldöttsége a polgármester vezetésével ma tisztelettel a fenséges családnál és díszesen kiállított feliratot nyújtott át a szülőknek és a menyasszonynak, aki ma töltötte be életének 20-ik évét. Este a főhercegi palota előtt katonai szerezád volt, amelyen két zenekar működött közre. Ez alatt *Krausz* altábornagy a tiszlikar élén üdvözölte a fenségeket.

— **Hornig püspök betegsége.** Mint egy bécsi távirat jelenti, bár *Hornig* Károly veszprémi püspök ott betegen fekszik a Löw-féle szanatóriumban. A főpap kronikus altesti bántalomban szenved, amely-

nek gyógyítása esetleg műtétet igényel. A püspöknek különben láza nincs és állapota aggodalomra nem ad okot.

— **A német császári udvarból.** Berliin tudósítónk táviratozza, hogy *Vilmos* császár a legidősebb herceggel az új palotából váratlanul Berlinbe érkezett. A császárné az új palotában maradt és ápolja *Oszkár* herceget, aki kauyarában megbetegedett.

— **A trónörökös volt főudvarmestere.** Egy félesztendője már, hogy gróf *Nostitz*, *Ferenc Ferdinánd* főherceg főudvarmesterét váratlanul fölmentették állásától. De a beavatottakon kívül még ma sem tudja senki a hírtelen elbocsátás okát. A legújabb verzió szerint a főherceg és gróf *Nostitz* között már régebben feszült viszony volt, amely különböző etikett-kérdések miatt támadt és amely feszültség a főherceg nejének, *Hohenberg* hercegnőnek a bécsi udvarhoz való viszonyából keletkezett. A szakadás azonban csak a trónörökös gyermekének keresztelójén állott be, a konopisti kastélyban. A keresztelési szertartások megállapításánál ugyanis a főherceg a legatharozottabb formában kifejezte azt a kívánságát, hogy a gyermeket a főudvarmester tartsa a keresztvív alá. Gróf *Nostitz* azonban az udvari szertartási szabályokra való hivatkozással kijelentette, hogy a főudvarmesternek csak egyenrangú főhercegi sarjadedók megkeresztelésénél van ilyen kötelessége.

Erre a főherceg szigorú hangon azt mondta a főudvarmesternek:

— Kegyelmes ur! Megparancsolom önnek, hogy a gyermeket tartsa keresztvív alá!

A főudvarmester azonban a legatharozottabbban válaszolt:

— Királyi fenség! Ezt a parancsot nem teljesíthetem.

— Akkor a kegyelmes ur jelenléte egészen felesleges a keresztelésnél! — mondta a főherceg és a keresztelőt csakugyan a főudvarmester nélkül tartották meg, akit azonnal föl is mentettek állásától.

— **Szell Kálmán köszönete.** A miniszterelnököt az új év alkalmából szülővárosa, Szombat hely közönségének nevében a polgármester üdvözölte. Az üdvözöltre *Szell* Kálmán a következő távirattal válaszolt:

Brenner Tóbiás polgármester urnak, Szombat hely. Szülőmegyém székhelyének nevében tolmácsolót uévi jókívánatok benső örömmel töltöttek el. A Gondviselés áldása kísérje városunkat az újévben is.

Szell

— **Washington szobra Budapestben.** Érdekes eszme megvalósításán fárado a clevelandi *Szabadság* szerkesztője *Kohányi* Tibamér. Mozgalmat indított aziránt, hogy a clevelandi Kossuth-szobor viszonzásaképp az amerikai magyarok állítsanak szobrot Budapest Washingtonnak, a nagy amerikai szabadsághősnek, az Egyesült-Államok megalapítójának és első elnökének. Az eszme lelkes visszhangra talál az amerikai magyarok körében és az amerikai államférfiak is elismerésüket fejezték ki a Szabadság szerkesztőjének.

— **Sándor király jegyzetei.** Kölni távirat jelenti, hogy Nisben, ahol most a szerb királyi pár időzik, nagy az izgatottság, mert *Sándor* király íróasztaláról fontos teljegyzések tüntek el. A kölni távirat szerint az eltűnt iratok *Sándor* király sajátkezű teljegyzései gróf *Lamsdorff* orosz külügyminiszter utjának céljairól.

— **Királyi kitüntetés.** Az eccsi-láp lecsapoló és szamosbaparti érmentesítő és belviszabályozó társulat igazgató-íomérnökének, *Péchy* Lászlónak, ez állásában kifejtett buzgó és közhasznú működése elismerésül a műszaki tanácsosi címet díjmentesen adományozta a király. A lecsapolás folytán egész vidékek szabadultak föl a víz alól és az ezelőtt ugyszólván teljesen hasznavehetetlen földek ma már azon a tájon mindenütt termékeny szántóöledekkel váltak dolgos munkás kezek által. Ebben a nagy munkában kiváló része van a kitüntetett igazgató-íomérnöknek.

— **A szász király betegsége.** *Dreadából* táviratozzák: A király aránylag jól töltötte az éjszakát és kissé erősebbnek érzi magát. A láza ma sem jelentkezett s az étvágy javult, azonban a köhögés nem csökkent. *Curschmann* tanár ma déiben megérkezett, hogy tanácskozzék a kezelő orvosokkal.

— **A Nemzeti Múzeum emlékhönyvel.** A magyar Nemzeti Múzeum százéves jubileuma alkalmából *Szalay* Imre miniszteri tanácsos igazgató a Múzeum összes tisztviselőinek közreműködésével díszes emlékhönyvet állított össze, mely írásban és képen megörökíti a Múzeum múltját és jelenét. E munkának remek diszkötésű példányai elkészültek és a Múzeum igazgatósága most küldi szét azokat a Múzeum-alapító *József* nádor és gróf *Szechenyi* Ferenc családja tagjainak, valamint a jubileumon képviselt tudományos intézeteknek.

— **Napló a tengeren.** A londoni *Daily Telegraph* írja, hogy az Angolország és New-York közli közlekedő gyorshajók egyikén legközelebb próbákép-

pen napilapot fognak szerkeszteni az utasok számára. A táviratokat, amelyek a világ összes eseményeiről be fognak számolni a nagy úton a közönségnek, Marconi készülékével, a drótnélküli távíróval fogják eljuttatni a hajóra a Cornwall mellett levő Marconi-téle állomásra.

Sagasta halála. Madridból jelentik, hogy Sagasta halála este hat óraker következett be. Halálának híre az egész városban nagy részvétet kellett. A király a katasztrófa beállta előtt azt a kívánságot nyilvánította, hogy meglátogassa Sagastát, de figyelmeztették, hogy ez ellenkező az etikettel. A király mély sajnálkozással vette tudomásul ezt a figyelmeztetést. Sagastát valószínűleg ugyanazzal a díszszel fogják temetni, mint annakidején Canovast. A halottat behalmozozták és a képviselőházban teszik ravatalra. Hír szerint a király jelen lesz a temetésen. A halottat valószínűleg az atochai templom pantheonjában fogják eltemetni. A holttestet ma reggel átszállították a képviselőházba. A közönség tiszteletteljesen üdvözölte a koporsót. A király Sotomayor herceg kíséretében megjelent és rövid ima után mélyen megindulva távozott.

Zichy Mihály beteg. Péterváriól azt az elszomorító hírt jelentik, hogy nagy hazánkia, Zichy Mihály beteg. Az ősz művész betegben tért vissza Livádiából, ahol a cári pár udvarában tartózkodott. Az orvosok tanácsára e télen olaszországi vagy a rakai vidékre kellett volna utaznia s a mester már el is szánta magát a nagy utra, amikor az udvar meghívása megakadályozta ebben. Miklós cár ugyanis — értesülvén Zichy betegségéről és arról, hogy verőé nyves meleg éghajlata van szüksége — sietvel vele tudatni, hogy Krim naplójának éppen jó szolgálatokat tehet neki, mint Olaszország vagy egyéb déli vidék. Azt is tudatta vele a cár, hogy nagyon szereti az ő kedves Zichyét és semmi más nem vár tőle lent Livádiában, mint egészsége gondozását. E jóakaratu és meleg hangu felhívásra a mester nem lelehetett mentegődzéssel és így elszánta magát a hosszú, négy napra fáradságos utazásra. Ehhez járult még az is, hogy a mester részére kijelölt szalonkocsinak utközben elromlott a fűtőkészüléke és hatokor hidegben kellett egy éjszakát töltöten. Természetesen meghűlt és ennek nyomait szenvedte végig Livádiában; influenzát kapott s ezzel együtt kiújult krónikus tüdőbaja is, újra köhögni kezdett, láza volt. Valamennyire kiábozt a bajból, de azóta sokkal szigorúbb életmódra lógott koralai: dohányoznia nem szabad többé, de még közelében másnak sem szabad dohányozni. Zichy Mihály, ha állapota ismét rosszabbodnék, Olaszországba megy. Ugy látszik azonban, hogy mindig győzedelmeskedő vasszervezete kiállja még ezt a próbát és rövid idő múlva nemcsak friss, füge és jókedvű lesz, mint azelőtt, de régen félbehagyott munkáját is folytathatja.

Veredy Károly felolvasása. A budapesti tanító-testületek ma délelőtt tartották meg a közgyűlést, a pesti Vigadó nagyertermében, amely egészen megtelt tanítókkal és tanítónőkkel. Ez aka ommai Veredy Károly kir. tanfelügyelő a Népiszkolánk intenzív fejlesztéséről olvasott föl igen érdekes és nagyterjedelmű tanulmányt.

A népiszkolánkban — ugymond a tudós szerző — a nevelő-oktatók érdekében kívánatos hogy az iskolai rendtartás, az oktatás és tegyelmezés körül való eljárásat kiegyesítsék. Ez három irányban történhet: a rendtartásnál, az oktatásnál és a tegyelmezésnél. A rendtartásnál, egyöntetű rendelkezéseket, az engedelmességre, pontosságra és tisztaságra való szoktatásra nagy gondot kell fordítani, hogy az iskolából kilepő ifjúság elő legyen készítve a hatóságai rendelkezések tiszteletben tartására, a kötelesség teljesítésére és az egészségügyi elővigyázatára. Az oktatásnál kívánatos, hogy a módszeres eljárások az iskolai, valamint az egyesületi életben megbeszélés tárgyat alkossák s ezért általánosítani kell az egyes tanító-testületek módszeres értekezését. Minden egyes tanítvány tanításának módszerét megjelölve, ráter a tegyelmezés kérdésére és hangsúlyozva, hogy a tanító hivatás-szeretete adja meg a legjobb útmutatást.

A közgyűlés hosszantartó élénzésel fogadta Veredy Károly felolvasását s a fölvetett tárgyakhoz többen szólalt hozzá. Aztán tudomásul vették a titkár jelentését s a pénztár-vizsgáló bizottságnak a fölmentvényt megadták.

Az iszákosság Londonban. Egész Angolországban, de különösen Londonban, már régóta annyira elharapódzott az iszákosság, hogy a törvényhozás a nagy baj megfékezésére törvényt léptetett életbe, amely január 1-től fogva érvényben is van. A törvény már magát az iszákosságot kihágásnak minősíti s az iszákosokat a büntető bíróság az ugynevezett fekete könyvre jegyzi föl s egyuttal lenyékpeiket is melléki. Ezeket a fekete könyveket minden ital-mérésbe elküldik és súlyos büntetés terhe mellett tilos a közismert iszákosoknak szeszsz italt kiszol-

gáltatni. Ennek a törvénynek alapján elegendő válók, ha az asszony háromszor megbüntették iszákosság miatt. Mindössze egy hete, hogy életbe lépett a törvény s már eddig is többen jelentkeztek, akik ez okon megindítják a válóper feleségük ellen.

Lármás közgyűlés. A Hazánk hitelszövetkezet mai felszámoló közgyűlése nagy zajjal ment végbe. A szövetkezeti tagok nagy része szegény iparos és munkás, akik elkéservede fordultak a szövetkezet vezetősége ellen. A felszámolás azonban nem történt meg, mert az igazgatóság mérleget nem csinált. A közgyűlés a régi igazgatót állásától elmozdította és helyébe Otáh Gyulát választotta meg, utasítva őt hogy tegye meg elődje ellen a büntényítő lejelentést.

A szász trónörökösne regénye. Egy bécsi lap értesülése szerint Frigyes Agost szász trónörökös legközelebb meglátogatja királyunkat. A találkozás Budapesten lesz s ez alkalommal a szász trónörökösne esete is szóba kerül. Albert szász király halála után a jelenlegi trónörökös lett a 11-ik osztrák-magyar gyalogezred tulajdonosa, melynek az ideig édesatyja, a mostani szász király volt a tulajdonosa. A trónörököszt eddig balesete, melyet Salzburban egy vadászat alkalmával szenvedett, s családi viszály akadályozta meg abban, hogy a közzöni látogatást megtegye. A trónörökös ezt most akarja pótolni.

Sonnenberg Paula esküvője. A Sonnenberg Paula regénye jutott ma délután a kiengesztelő bejegyzésbe a dohány-utcai zsidó templomban, ahol dr. Zala József orvos örök hűséget esküdött Siklós Paulának. Ki ne emlékeznék még a Sonnenberg Paula szomorú történetére! A szép úpesti leánynek a neve egy sőtét bűnpör révén lett közismertté. Az a bűnpör akkor azzal végződött, hogy az esküdtek fölmentették a vádlottakat és Ziegler orvosnövendék, az egyik vádoltot a törvény színe e őt ogadalmat tett, hogy feleségül veszi vádlottársát, Sonnenberg Paulát. Akkor mindenki azt hitte, maguk a törvény szigoru őrei is, hogy az orvosnövendék beváltja szavát s ezzel a bejegyzéssel, neki még epizódok kellettek, érdekes és tragikus epizódok. Az orvosnövendék nem tartotta meg a törvény színe előtt tett ígéreét s ez az eset annyira ékeserítette a szegény Sonnenberg Paulát, hogy öngyilkossági kísérletet követett el. A kísérlet azonban nem sikerült, de a tragikus esemény ismét visszahatott Ziegler szívét elhagyott menyasszonya le. Azóta egyre küzdött Ziegler, hogy feleségévé tehesse Sonnenberg Paulát és küzdelmének eredmény is koszoruzta. A jegyespár szomorú esetére azóta a leletés leple borult s mindketten megváltoztatták a neveiket is, hogy az se emlékeztesse őket kálváriájukra, amelyet éveken keresztül jártak. Így állott ma dr. Zala József és Siklós Paula a templomban, hogy örök hűséget ogadjanak egymásnak s a sok szenvedés és hányatás után egymás boldogítására törekedjenek. A dohány-utcai templom kicsi volt az óriási népszép beteladására, amely az érdekes jegyespár esküvője iránt érdeklődött, hogy még a Károly-köruton is sorfalat állott a nép. Az esketést szerartást Kohn Istvárrabi végezte, aki beszédének jellegje gyanánt ezt a bibliai mondat használta: *Legyen vigádság!* Beszédében azt letegette a fölabb, hogy a jegyespár sőtét ragalomnak áldozata volt, de küszööt fölötük a világosság napja s nyomában boldogság lakad. A érdekes esküvőt temérdek ember nézte végig.

Uj politikai lap Deesen újevkor politikai lap indult meg, mely a szabadelvű politikát támogatja. Az új politikai lap a huszonhét esztendőig fennállott *Szolnok-Doboka* című társadalmi és közgazdasági köznyelből alakult s ugyane címmel fogja szolgálni a vármegye közérdekeit. Az új politikai lap leletés szerkesztője báró Horváth Emil.

Letartóztatott kereskedő. Schwarz Ármint ezelőtt körülbelöl két esztendővel divatú-kereskedést nyitott a Kerepesi-út 40-k szám alatt lévő házban. Schwarz az üzletét hitre rendezte be s a két esztendő alatt körülbelöl 100.000 korona hitelt vett igénybe, a nélkül, hogy hitelezőinek fizetett volna valamit. Par hónapnál ezelőtt újra fizetési hadéket kért Schwarz Ármint a hitelezőtől, amit meg is kapott január elsejéig. Ekkor azonban a helyett hogy fizetett volna eszőtt jelentett 100.000 korona passzívával, míg az aktív alig rugtak 10.000 koronára. A hitelezők megtudták, hogy Schwarz az árukat részint elalozogoltta, részint pedig elhordatta a lakására az üzletből, a nélkül, hogy a személyzete erről a manipulációjáról tudott volna. Kiderült az is, hogy Schwarz Ármintnak az üzletben eszöndes társa volt a fivére, akit ezelőtt két esztendővel hasonló üzelmek miatt elítéltek s akinek akkor Schwarz Ármint volt a eszöndes társa. A hitelezők nevében

azután a hitelezők védegyete lejelentést tett a rendőrségen Schwarz Ármint ellen hamis bukás címén s Markovics rendőrfogalmazó ma Schwarzot letartóztatta. Holnap átadják az ügyésznek.

Házasság. Dr. Fleischman Hugó nőorvos eljegyezte Schmidek Krónélia kisasszonyt, Schmidek Márk leányát Budapesten.

Ij, Lang Márton földbírtokos, Lang Ferenc hód-sági bírtokos fia jegyet váltott Nagy Gyuláné, félegyházi nagybirtokosnó leányával. Rózsával.

Vasutasok sérelme. Vidéki vasuti tisztviselők köréből panaszos levelet kaptunk. A régi panaszról van szó, hogy a vidékieket igazság nélkül terhelik meg a Vasuti és Hajózási klub tagsági díjjal. A sére em megoldása érdekében helyesen tenné a klub vezetősége, ha büszséjét akképpen állítaná össze, hogy a vidéki tisztviselőkre nem kellene illetetlen terhet rónia. A panaszos levél egyébként így hangzik:

A vasuti és hajózási klub érdekében presszióval lövik a tagtoborzás a vidéken. Mi ólja van annak, hogy a vidéki hivatalnokok és mérnökök is belépjenek a klubba? Eitekitvené a családos és eszekély javadalmaszú vasutasnó számbamenő tagsági díjtól, melyet hivatalból sok egyébbel együtt havonként a fizetésből levonnak, miért legyen vidéki mérnök tagja oly kiubnak, mely annak idején, mikor a mérnökök fizetésük rendezése ügyében mozgalmat indítottak, lapjában heves okkellek támáda meg e mozgalmat, amely klub a vidéki tagok részére semmi-éle hasznót nem képes nyújtani és csupán a fővárosi magasrangú hivatalnokok kényelmére van teremtvé? Az osztálylónökök ez ügyben tenyegeteket közt oly halatlan pressziót gyakorolnak, hogy a szegény rab-szolgá vasutas, ki minden szolgálati pragmatika nyanyában teljesen ki van téve a félbehavók önkényének, kénytelen a gyűlölt klubba belépni, ha csak a vasutót meg nem akar válni.

Halálozás. Dr. Dégen Gusztáv, országgyűlési képviselőnek holttestét még tegnap délután tették ravatara az Entreprise emberei, a Kerepesi-út 8. szám alatti lakásán. Az ércokporos a feketével bevont szobában díszes baldachin alatt nyugszik az emelvényen, délszaki növények sokaságától és égő gyertyáktól övezve. A temetés holnap délután három óraker lesz.

Dr. Major Ferenc, országgyűlési képviselő holttestét ma délután tették ravatara a Mária-utcai kinika halottasházában. A temetés onnan megy végbe holnap délután három óraker. A temetésen részvesz az országgyűlési néppárt, az Orvos-Egyesület és valamennyi fővárosi katolikus egyesület. Küldöttségileg képviselőtli magát Szekesfehérvár, az elhunyt szülővárosa. ahol Major Ferenc halála mely részvétet kellett. Halála híret jelentő távirat a város valamennyi katolikus templomban megmutztak a harangokat és Havranek József polgármester azonnal kiutazta a városbázára a lelete lobogót, ugyancsak kiutazta a gázszobogót a többi középületekre és valamennyi katolikus egyesület helyisége előtt. A város megbízásából dr. Sára Gyula ügyvéd, Major jóbarátja, ma délelőtt a gázszelő családnál jár és kérte, hogy Szekesfehérvár temetőibe el szülőttjét. A család ebbe beleegyezett. A holttestet ho nap délután 3 óraker Csernocz János kanonok orsz. képviselő fogja beszentelni a Mária-utcai kinika halottas házában. A holttestet azután Szekesfehérvára szállítják, ahol a város díszsírhelyt ajánlott fel. A temetés csütörtökön délután lesz Szekesfehérvárott.

Ma délelőtt tíz óraker volt Singer Albertnek, a Singer és Wollner-égő főnöke, Singer Sándor atyjának temetése. A temetésen nagy közönség vett részt. Az egyesületek, testületek és körök, amelyeknek az elhunyt tagja volt, testületileg vettek részt a temetésen.

Gyula jelentkezett. Lécsölő táviratozók: Kleeman Maa a városi tisztviselő, aki múlt év február havában 4326 korona községi pénzét elikkasztott és szeretőjével megszökött, ma önként jelentkezett a bíróságnál. Az ügyészsg letartóztatta.

Orült vagy merénylő. Madridból táviratozók: Amikor az asturiai herceg tegnap sőtájáról visszatért a palotába, elébe állott egy ember ezzel a kiáltással: *Éljen XIII. Alfonz! Le Casertával!* A tüntetőt letartóztatták. A távirat annyit mond róla, hogy azelőtt karlista volt. Haditörvényszék elé állítják, bár a rendőrség jelentése szerint elméjében meg van haborodva.

Temetőtlen holttest. Mai lapunkban ilyen cím alatt megjelent hirre vonatkozólag a rendőrség a következő jelentést adta ki:

A Hunyady-tér 7. számú ház lépcsőházában a minap reggel Faisz József lámpagyújtató teakasztotta magát. A rendőrség a helyszínen járt s mután az öngyilkosság ténye kétségkívül megállapított, a holttestet nem szállította a boncifeztőbe, hanem azt a holttest eitemtetését magára vállaló ügyveznek adta át. A rendőrség ez esetben a tennáló szabályok értelmében járt el. Öngyilkosság kétségkívül megállapítása alkalmával ugyanis az öngyilkos holttesté, ha annak eltemetését hozzatartozói magukra vállalják nem szállítandó a halázházba, mert arra bünyűj szempontból semmi szükség nincs.

Tanonok sztrájkja. A Hazi Fémipar Részvénytársaság telep utcai gyárában az összes tanonok sztrájkba léptek. A sztrájk oka az, hogy a tanonokkal vasárnap délig dolgoztatnak, továbbá hogy nap-szamos munkákat végeztenek velük, hogy a 14 éves

A megfagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedüli szer a „Halifax Fagybalzsam“ ára 1 kor. Kapható: Schubert Arnold gyógyszer-tárában, VII., Csengery- és Dob-utca sarkán.

tanoncokat reggel 7 órától éjjeli 12-ig dolgoztatják s ezért 20 fillér fizetést kaptak csak, végül, hogy a béruk dr. levontak. A tanoncok sztrájkbizottsága felkérte dr. *Bossányi* Lóránt, a bádógosok iparéletének hatóságát, hogy hívja egybe sürgetően a békéltető-bizottságot. A gyár összes munkásai valószínűleg szolidaritást vállalnak a sztrájkjokkal.

Öngyilkosság egy mulatóhelyen. Az északi két óra tájban a *Folies Caprice* mulató egyik külön szobájában egy fiatalember 16be lökte magát és meghalt. Az öngyilkos valószínűleg *Judi Béla* gépész. Egy oszlop levelet hagyott hátra, amelyben öngyilkossága okául gyógyíthatatlan betegségét említi. Öngyilkossága előtt sört és pezsgőt ivott. Holttestét a törvényeszéki orvostani intézetbe vitték.

Gyanús feljelentés. *Tóth István* 24 éves földmives ma megjelent a rendőrségen s őt a következő feljelentést tette: Tegnap este *Tolnár* jött a fővárosba. Egy előtte ismeretlen utcában megszólította egy magas, vörösarcon, 69-ik gyalogezredbeli kőzatonna akivel barátságba elegyedett és együtt korszakoztak. Éjjel 1-2 óra tájban a *Comti* vagy *Német*-utcában a katonna kikapta a kezéből furkósbottját, azzal leütötte és 220 koronáját elrabolva, elfutott. A rendőrség megindította a nyomozást.

Öngyilkos nagykereskedő. *Brünni* távirat jelenti, hogy *Kornfeld* Lipót ottani nagykereskedő, ki nemrégiben kilépett a *Kornfeld* M. és fia-féle posztó nagykereskedő cégből, ma a folyóba ölte magát. *Kornfeld* egyéb spekulációk folytán önkrement és e miatt unta meg életét.

Fiatal tolvajok. A rendőrség ma egy csomó 13-14 éves fiút tartóztatott le, akik munka- és lakás nélküli kóboroltak az utcán és apró lopásokból étek. A csavargó fiúk: *Wolf* Adám 14 éves bádógos-tanonc aki kocsipokrócot lopott; *Grans* Lajos 14 éves napzamosfi, aki szemet lopkodott; *Horváth* Antal 13 éves és *Grober* Mihály 13 éves csavargók, akiket tegnap a Népszínház-utcában egy temetésen zsebtolvajlásra érték.

Betörések. *Sajó* Aladár hírlapírónak a Budapesti Hírlap munkatársának *Johány-utca* 86. szám alatt lévő lakását ma álkulcsossal feltörték s az iróasztal fiókjából 820 korona készpénzt elloptak. *Sajó* ma este negyed 7 órakor érkezett meg Bécsből s éppen akkor ért a lakására, amikor a kapu alatt a portyázó deklétivék elfogták a betörés egyik tettesét. A többi betörőt nyomozza a rendőrség. — *Gruber* Károly borkereskedőnek Újpesten, a *Jókai-utca* 14. sz. alatt lévő lakását ismeretlen tettesek álkulcsossal feltörték és 800 korona értékű rubaneműt elloptak. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

(x) **A bál időnyes.** Értesítjük a hölgyközönséget hogy az idei farsangi idény összes udonságai megérkeztek. Gyönyörű tolelték és belépők már nagyban készülnek és ezek megtekintését a tisztelt hölgyközönség szíves figyelmébe ajánljuk. Minél számosabb látogatást kér: *As és Társa utódai*. *Garner*, *Holvay* és *Társa* nőidivat szalonja (Budapest, Szervitator 4. sz.)

(x) **Egyenruhát tisztel és hivatalnokok részére** legelőszóban készít *Tiller* Mór és *Társa* Budapest, *Váci-utca* 35.

(x) **Gebauer Károly** hazai érokoporsó-gyáros temetkezési intézete VII. Erzsébet-körút 26-ik számú házában van és IV. Kigó-ter 1. sz. Királyi bérlapota.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Újév napján nyolcadik évfolyamába lépett a *Budapesti Napló*. Nyolc év talán nem is hosszú idő, az ember meg sem érik nyolc év alatt, a tölgy alig nő észrevehetőn ennyi idő alatt. De az újság életében nyolc esztendő egész emberöltőnek látszik, mert az újság nyolc esztendejében száz új világ támadt, száz másik sülyedt el, új eszmék nőttek és a régiek számára egész temetőket bontogattak az idő. Nyolc évfolyam hírlapjai, amint itt állanak előttünk sorba rakva, egész tárháza az eseményeknek, írott története és kritikája egy egész korszaknak.

S egyébről is tudjuk, hogy nyolc év nagy idő. Arról, hogy emlékezni kezdünk s hogy hátra is tekintünk már olykor arra az utra, amelyen ideig jöttünk. Üssük föl a *Budapesti Napló* hét éven át elkészült kötetét. Ebben a végtelen betűtengerben, a hasákok és ívek rengeteg utvesztőjében mi el nem tévedünk, biztosan járunk közlünk, mert ugyanavval a becsületos tárgyilagossággal nézzük nyolc évünk munkáját, mint amelyivel bíráltuk benne a világ eseményeit, korunk erkölcsseit és korunk eszméit. Nem tévedhetünk

el e milliónyi betű közt, melyet kezünk vetett papírra, mert e sorok közt megvannak azok a világitók eszmék, melyek bennünket is hevitenek: a nemzeti élet szeretele s a demokratikus törekvések.

Es van még egy világosságunk, amely mindig ébren tart bennünket s amely mindig megmutatja utjainkat: a *Budapesti Napló* közönségének ragaszkodása. Ennél a világosságnál látjuk legjobban, hogy nyolc éves utunk alatt milyen könnyen tiportuk le a bogáncsot s hogy milyen örömmel szedtünk föl minden virágot, amelyre utunkban akadunk. Ennél a világosságnál látjuk, hogy gyönyörű tájakon keresztül jutottunk ideig s hogy további utunkon milyen sok virág nyílik még.

Mi szeretettel gyűjtjük a világ országútjain nyíló virágokat, szeretettel gyűjtjük bokrétaba s szeretettel viszzük közönségünk asztalára. Boldogok vagyunk, hogy hét év után, a nyolcadik elején, önhittség nélkül, becsületos meggyőződéssel azt a megnyugvást meríthetjük újságunk köteiből, hogy szolgáltunk ennek a nemzetnek, védjük és tiszteltük hagyományait, biztunk jövőjében, harcoltunk erkölcsének tisztaságáért, népünk ölvilágosodásáért, művészetéért, igazáért, az emberszeretet és humanizmus megszentelt követelményeiért. Tudjuk, hogy mindez kevés bér azért a bizodalomért, melyben közönségünk részesített, de ha nyolc évet sok időnek mondtunk arra, hogy dolgozzunk, kevés volt ez a nyolc év arra, hogy megháláljuk olvasóink ragaszkodását.

Igérjük, hogy a jövőben még az eddiginél is hálásabbak leszünk.

Január 1-jén új előfizetés nyílt a *Budapesti Napló*ra. Kérjük azokat az olvasóinkat, akiknek az előfizetése december 31-én lejárt, kegyeskedjenek megújításáról gondoskodni.

A *Budapesti Napló* új előfizetőinek tüstént megküldjük *Jókai* Mór hasábjainkon most folyó új regényének addig megjelenendő folytatásait.

FŐVÁROS

(*) **Az udvari plebánválasztás.** A fővárosi plebánia híve, tegnap délután a Korona-vendéglő nagytermében értekezletet tartottak, hogy az elhunyt *Kirschhoffer* Károly prépostplebános utódnak megválasztása ügyében tanácskozzanak. A nagyterem zúfo ásig megtelt. Az értekezlet elnökeül megválasztott *Kugler* József városbíró lendületes szavakkal méltatta a megboldogult prépost érdemeit. A gyűlés jegyzőkönyvileg tejezte ki részvétét az elhunyt pap testvereinek. Utána *Wolkenberg* Gyula iskolaigazgató lejtegette, hogy *Kirschhoffer* legméltóbb utóda csak oly férfit lehet, ki az elhunytal annak emberszerető alkotásaiban együttműködött és akiehez az egész hitközséget régi szeretele fűzi: ez pedig *Szégmüller* József. Ezután *Kameter* Antal beszélt a kerület németajku polgársága nevében, ugyancsak *Szégmüller* ajánlja plebánosnak. A gyűlés táviratban tudatta a horegprimással, hogy *Szégmüller* egy akarattal óhajtták a hívek plebánosul. Erre *Karl* Nándor gazdász *Ott* Adám újlaki plebános felhatalmazásából kijelentette, hogy *Ott* Adám is *Szégmüller* óhajttja. A gyűlés végrehajtó-bizottságot küldött ki, hogy a polgárság ez általános óhajtsát a törvényhatósági bizottság tagjaival tudassa.

SZÍNHÁZ, ZENE

Népszínház. Vízkereszt napján két előadásón telt meg az utolsó helyig a Népszínház nézőtere. Már a délelőtti pénztárnálaskor elkapkodták ugy a délutáni, mint az esti előadás összes jegyeit. Délután *Kéry* Klárát ünnepelte a szorongásig zsutolt ház közönsége a *Casanovában*. Este a *Bob herceg* ment *Fedák* Szári vendégszerelésével.

Brezováci hős. *Guthi* és *Rákosi* új bohóza ma került színe először délutáni előadásban. A Vígsház nézőtere ebből az alkalomból egészen megtelt és a közönség sürűn kiélt, zajos derűtséggel fogadta a vídám jeleneteket. A felvonások végén sokszor kitapsolták a főszereplőket.

A Doktor ur Miskolcon. *Molnár* Ferenc bohóza. A doktor ur, kétszer egymásután zsutolt nézőtér előtt került színe a miskolczi színpadon. A közönség egész este nem fogyott ki a kacagásból. A darab szereplői közül *Virág* Ferenc (Puzsér) vitte a darabot, a második felvonás után tiszszér hívták a lámpák elé. *Déri* (Sárkány) kitűnően oldotta meg feladatát, *Raja* (Csathó), *Bogyó* (Cseresnyés) járultak még hozzá az est sikeréhez. A nők közül *G. Miklóssy* lonka (Sárkány) adta szép tehetségének tanuilejt, *Baracsy* Rózsi a kedvelt naiva *Lenke* kisebb szerepében ért el nagy hatást, némely jelenete után nyílt színen kapott pompás játékaért zajos tapsokat.

A városligeti állandó színház. *Feld* Zsigmond, a Városligeti Színkör igazgatója, tudvalevőleg állandó színházra akarja szinkörét átalakítani. A várostól azt kérte, hogy évi 12.000 korona szubvencióját állandósítsák. Miután ezt bizonyos évekre előre megszavazták, *Feld* a kormányhoz fordult s attól is segélyt kért. A belügyminiszter ma érkezett leiratában tudatja, hogy a színház átalakítását helyesli s hajlandó azt erőltetni, sőt anyagi támogatásban részesíteni, ha a színház irodalmi nivón álló szindarabokat fog játszani a szegényebb néposztály viszonyaihoz mért olcsóbb hejyárak mellett. Mielőtt azonban végieg döntene, a miniszter jelentéstételre hívja fel a tanácsot az íránt, hogy hogyan áll a Városligeti Színkör átalakításának ügye.

B. Kertész *Ella*. A Vígsházhoz esütörtöki est-téjének érdekessége nagy mértékben foglalkoztatja a főváros társaságát. *B. Kertész* *Ella*, mint ennek a társaságnak a tagja, rövid színpadi működését leszámítva, eddig csak magánkörben csillogtatta azt a művészi tehetséget, amelyet első bírálói annak idején annyira magasztaltak. A művész ösütörtöki lelépte először nyújt módot arra, hogy *B. Kertész* *Ella* nagyobb stílus alakítását mutasson be.

Az egyetem jólekenyelmű matinéja. A király védnöksége alatt álló *Egyetemiek körházegetele* és a *József* *Agost* főherceg védnöksége alatt álló *Általános egyetemi segélyegylet*, az általuk létesített *Diákkörház*, illetve *Diákköthon* és saját pénztárak javára *Augusta* főhercegnő védnöksége alatt e hó 18-án délelőtt 11 órakor a *Royal*-szállóban matiné rendez. A rendezőbizottság már szétküldte a meghívókat. A matiné dr. *Huny* Zoltán nyitja meg, s közreműködnek: *Kéry* Klára, *Koray* Dezső gondokalművész, *Ketty* *Endre*, *Tarnay* *Ajajos*, *Ráthonyi*-*Maróthy* *Margit*, *Hegedűs* *Gyula*, *Bornemissa* *Gabriella*, *Takács* *Imre* stb.

Lillomzási. A Vígsházhoz bohózos magyar tündéregye esütörtök délután rendkívülien mérséket helyarákai kerül színe. Az előadás érdekességét fokozza, hogy a harmadik felvonás hangverseny-jelenetében elődényképek sorozatát illesztették be. Vídám mozgó fotografiák növelik majd a derűs látványosságokat.

Az Aranylakodalom próbái serényen folynak a Magyar Színházban. A népszerű darab főhőjében a női szerepet *Angyal* *Ilika* játszza. *Koltai* szerepében pedig *Hivőeghy* *Ernő* lép föl. *Krausz* *Bacsi* *Sziklai* *Kornél*, *Mikulákot* *Rubos* *Arpád* játszza.

Népies opera Párisban. A párisi népies opera terve, mely már több mint két évtizede húzódik, rövid idő alatt meg fog valósulni. *Carre*, az *Opera Comique* igazgatója, a párisi község tanács elébe javaslatot terjesztett, mely abból áll, hogy a *Hyppodromot* egy kétezer nézőt magába foglaló népies operává alakítsák át. A község tanács minden valószínűség szerint elfogadja a javaslatot.

MŰVÉSZET

□ **A Magyar Iparművészeti Társulat** tegnap ünnepi ülést tartott, melyen a választmányi tagok nagy számban jelentek meg. *Ráth* György főrendi-tag elnök visszaváltantott a társulat eddigi működésére és örömeinek adott kifejezést, hogy a hazai művészi ipart egyre jobban méltányolják, sőt legelőszóbb helyen a legmagasabb elismeréssel tüntetik ki.

Erre *Fittler* *Kamil* felolvasta *Walliss* *Gyula* közoktatási miniszternek *Györgyi* *Kálmán* vezérútkárnak a *Ferenc-József*-rend lovagkeresztjével, *Hort* *Pálnak* és *Róth* *Miklának* a királyi elismeréssel való kitüntetésére vonatkozó miniszteri leiratát, továbbá egy másik leiratát, amelyben a torinói kiállításon kivívott rendkívüli siker alkalmából a társulatnak s a kiállításon közreműködőknek elismerését s köszönetét fejezi ki. Külön levélben köszönte meg a hazatérés áldozatkészestés s eredményes buzgólkodását *Scholz* *Róbert* szobalestnek, továbbá megbizta a társulatot, hogy elismerését tolmácsolja *Forreider* *József* és *Jancsarak* *Gusztáv* rézműves mestereknek, akik szintén áldozatkészen működtek közre a kiállítás sikerén. *Ráth* György elnök leikes beszédben üdvözölte a kitüntetett férfiakat s a választmányi élénzése mellett ányújtotta nekik a kitüntetésekét, *Györgyi* *Kálmán* vezérútkárnak pedig a rendjelet. A miniszter általi nagy aranyérmének ez idej jnyűjébe a választmányi utkos, szavazással megválasztotta *Ráth* György elnököt és *Gelléri* *Mór* királyi tanácsost. Ezután a vezérútkár jelentette, hogy a karácsonyi kiállítás december 13-ikától újéjre 51.435 látogató tekintete meg. Kiállítás van ezidén 117, az eddigi előadások után bejött 10.248 korona. A kiállítás lezár

hó 1-ig meghagyják. Kimondták még, hogy a kiállítás befejeztével a társulat tulajdonában levő iparművészeti tárgyakat nyilvánosan elárverelik. Örömmel vették tudomásul, hogy a pénzügyminiszter engedelmét adott 200.000 koronás tárgysorsjáték megtartására, amelynek nyereménye egy 24.000 korona értékű teljesen felszerelt ebédlő-bereendezés lesz. Az elnök indítványára kimondta a választmány, hogy ez évi május vagy szeptember havában nagyszabású kiállítást rendez, melyen a sorolás nyereményeit kiállítják, ugyanakkor az Iparművészeti Múzeum is rendez kiállítást irancia gobelinekből és a sevesi gyár munkáiból. *Thék* Endre sajnálattal tapasztalta, hogy a közönség inkább érdekli a külföldi tárgyakból rendezett kiállítások iránt, mint a hazaiak iránt és ezért nagy óvatosságot ajánl ilyen kiállítások rendezésénél. Ezzel szemben *Radics* Jenő muzeumi igazgató a külföldi mintaszerű tárgyaknak bemutatását igen tanúságosnak tartja, úgy a közönségre, mint az iparosokra nézve s ezért nem lát veszedelmet ilyen kiállításokban. Végül megválasztotta a választmány *Ozók* Elemért másodikikárnak.

□ **Tahy- és Keleti-kiállítás.** Az Országos Képzőművészeti Társulat téli kiállításának a hó 15-én történő bezárása után hozzálátanak *Tahy* Antal és *Keleti* Gusztáv hátrahagyott műveinek rendezéséhez, amelyekből gazdag kiállítást rendeznek a városi Műcsarnokban. A kiállításra mintegy 600 műtárgy érkezett be s valószínűleg már e hó 20-án meg lesz nyitva.

□ **Az Iparművészeti Társulat sorsjátéka.** A Magyar Iparművészeti Társulatnak a pénzügyminiszter engedélyt adott tárgysorsjáték rendezésére. A társulat kétszáz ezer darab egykoronás sorsjegyet bocsát ki.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Jogi értekezések.** Kiválóan hasznos gyűjteményes válatat indult meg dr. *Balogh* Jenő egyetemi tanár vezetésében. A *jogi értekezések* című gyűjteménynek egyszerűen hat füzetet jelent meg, valamennyi mellő a jogász-közönség érdeklődésére. Dr. *Póner* Ödön *Tanulmányok a magyar parlamenti jog köréből* című becses munkája nyitja meg méltóképpen a sort. Dr. *Angyal* Pál *A személynél tulajdonságok és körtelmények* tna című alapos szakmúve a második füzet. Dr. *Balogh* Arthur, az egyetem tndós magántanára, *Törvényhatósági önkormányzatok katasztere* címmel kiváló érdekű tanulmányt ad, amelynek aktualitásán kívül nagy jelentőséget az az autonómia történelmi méltatása is. A könyv első két része az önkormányzat történelmi taglalása a harmadik rész helyes és precíz megállapítása a vérmegéi önkormányzat sorába tartozó jogoknak. Nem a teteles intézkedések ismertetése ez, hanem egyben helyes kritikája a jelennek és hasznos irányítása a megyei önkormányzat reformjának, amelynek az autonómia erősítését kell előmozdítani, mert a képviselőházhoz való felirási jog és a közigazgatási bíráskodás vajmi csekély foka a megyei közigazgatás ugnynevezett önállóságának. — A gyűjtemény negyedik füzetét dr. *Pap* József értékes munkája *A kereset belkelleitől*. Dr. *Magyar* Géza alapos tanulmánya *A magyar polgári perjog nemzetközi vonatkozásairól* szól. A hatodik füzet *A hármaskönyv jogforrástana*, ez dr. *Schüller* Bódog alapos szaktanulmánya. — A füzetek a gyűjteményt kiadó *Singer* és *Wolner*-cégnél rendelhetőek meg.

○ **Költemények** cím alatt *Fenyő* Gyula fiatal poéta kiadja eddig megjelent és új verseit. *Fenyő* eddig ismert verseivel sok tehetséget árult el. A kötet ára 2 korona. Előfizetéseket a szerzőhöz kell küldeni: József-körút 28.

○ **Magyarország Tisztai Cím- és Névtára.** E hasznos műnek megjelent most a XII. évfolyama a Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal szerkesztésében és kiadásában a kereskedelmi miniszter rendelkezéséből. Az 1848 oldalas nagy mű ára 12 korona. Megrendelhető a bizományosnál, *Kútán* Frigyes utóadi könyvkereskedő-cégnél (IV. kerület, Váci-utca).

○ **Igazságügyi sebznapló, 1903. évrre, VII-ik évfolyam,** szerkeszti és kiadja dr. *Török* Sándor budapesti ügyvéd. Ez a naplóról a hasonlókat közt a legtekélyesebb, mert ez nemcsak a magyar, hanem az osztrák igazságügyi szervezetet is részletesen közli, ezenkívül az összes magyar, külföldi ügyvédek és közjegyzőket, a szükséges bélyeg- és illeték-szabályokat, a bíróságok ügybeosztását, a bíróság díjazását és az 1901. évben hozott elvi jelentőségű határozatokat indokalkal együtt. A munka ára 3 korona.

EGYESÜLETEK

(**Balatonai Múzeum-Egyesület.**) A keszihelyi Balatonai Múzeum-Egyesület népes közgyűlést tartott dr. *Lovassy* Sándor gazdasági tanintéző tanár elnökelete alatt. A titkári jelentést *Csák* Árpád titkár olvastatja, melyben örömdetesen jelenti, hogy az állam a múzeumnak 24.000 korona költséggel telket vásárolt. Remény van arra, hogy a közel jövőben a szépen fejlődő múzeumnak díszes házat építhetnek. Az utóbbi évben a régészeti és a természettani osztály többszáz tárgyat gyarapított, úgy hogy ez osztályok máris szép képet nyújtanak a Balatonvidék történelmének és értékes állatvilágának. Először ismét dr. *Lovassy* Sándort, titkárá *Csák* Árpádot szolgabíróvá választották meg. A közgyűlés *Wallasics* Gyula közoktatásiügyi minisztert távirattalag üdvözölte.

(**Az Országos Középfiskolai Tanáregyesület**) ma délelőtt saját helyiségében választmányi ülést tartott *Rombauer* Emil brassói címzetes főigazgató második elnök elnökelete alatt, amelyen elprésentálta az elhunyt dr. *Gerevics* Emil, a Kassai Tanári Kör elnökét és *Schmidt* Agost budapesti tanárt, igazgatósági tagot.

Négyessy László főtitkár ezután bemutatja a három évre megválasztott új választmány névsorát. *Wagner* Alajos igazgató a tanárok és igazgatók fizetésrendezéséről interpellált. Hibáztatja a kiküldött 7-es bizottság titkolódzását s kijelenti, hogy jogtalanság esett a tanárságnak, mivel a hírszerűtlen eredmény az 1899-ben ajánlott fizetésrendezésnél is kisebb. Szerinte azért rosszabodott a helyzet, mert a quinquentiumot sohasem számították fizetés gyanánt. *Rombauer* elnök válaszul az interpellációnak; kijelenti, hogy a kiküldött bizottság nem működött közre s nem szóhalott be a fizetésrendezés tervbe, miután az csak informatív szerepet játszott. Elisméri, hogy illetékes helyen nagy elégedettségrel fogadták a bizottságot s miután a tervezetben még változtatni lehet, nem tartja magát felhatalmazva, hogy a nyilvánosság előtt ezen tervről beszéljen. Ha hiányok is lesznek, de sok jó is lesz benne, úgy hogy jobb lesz mint az 1893-iki fizetésrendezés. Megnyugtaltatja a választmányt, hogy a bizottság mindent megtett a tanárság érdekében. *Dócsy* Imre a kiküldött bizottságnak, amely a tanárság érdekeit teljesen megvédte, bizalom és köszönet szavazni javasol. *Négyessy* nem tartja időszerűnek most *Dócsy* javaslatának tárgyalását, kéri, hogy e lelet napirendre térjenek. A választmány *Wagner* Alajos, *Steber* Agost és *Pruzsinszky* János felszólalásai után ily értelemben határoz. *Lévay* a budapesti tanártestület titkára kérdi, háza-e az az elterjedt hír, hogy a tanáregyesület késleltette a fizetésrendezés lehetőségét. Elnök válaszában kijelenti, hogy az országos egyesület mindig forerőzta a rendezést, de mindig kérte, hogy a mostani fizetési arány megmaradjon. A pénztári és a segély-egyleti jelentések felolvastása után felolvasták *Balogh* Péter a Tanáregyesületi Közlöny szerkesztőjének panaszos beadványát. *Balogh* egy vidéki tanár keményen megámtadta és inzultálta, mivel egy felolvastást csak kivonatossan közölte. Többek bozázótlása után az igazgatóságának javaslatát fogadták el, mely szerint az Országos Tanáregyesület mély sajnálatat fejez ki, hogy a szerkesztő töle nem lüggő okok miatt inzultáltott, bizalmat szavaz neki s egyúttal megbotráunkozásának ad kifejezést egy tanárnak a szerkesztővel szemben használt hangja és kifejezései telett. A választmány ez alkalommal elhatározta hogy a vidéki köröket felhívják, hogy a szerkesztőt ne hívják fel oly közlemények közlézésére, amelyek nást, mint határozatokat tartalmaznak. Abbeli óhajunknak adak ennekutána kifejezést, hogy a közlöny terjedelme kibővítették s hogy kivánatosnak tartják a fiatalabb tanárok bevonását az egyesületbe.

Végül *Waldapfel* János terjesztette elő a Tanári Kör megbízásából az osztályozás ügyében hozott határozatokat. Hosszabb indokolás alapján igazolja, hogy a mai rendszer nem felel meg a modern etikai fellogásnak. A tanárnak nem feladata bukatalni, hanem feladata nevelni. Az osztályozás év közben csak egyszer történjenk. Ez az első határozat. Tehát februárban, tétévés rendszer állítandó fel. Az évvégi vizsgálatok ne legyenek szelekciós vizsgálatok, de a bukásra állók megvizsgáltassanak. E határozathoz hozzászóltak: *Dócsy* Imre debreczeni igazgató s jelenti, hogy a református felekezeti tanárok is foglalkoznak ezzel a kérdéssel. O is helyesli a tétévés rendszert, de ajánlja, hogy a szülőket gyakran értesítsék a tanulók előmeneteléről. Ajánlja, hogy a minisztériumhoz terjesztés intézendő a Rendtartás megváltoztatása tárgyában. *Török* István, kolozsvári unitárius gimnázium igazgatója helyesli a határozatokat, de a gyakori intéseket sürgeti. Ily irányban mondták is ki a határozatot. Az előadó indítványait elfogadták s elhatározták, hogy ezek alapján a vizsgálatokat és osztályozásokat reformálni óhajják. Gyűlés után ebéd volt a tisztviselői kaszinóban.

(**Családi estély.**) A Mérnök-és Építész-Egyletben e hó 17-ikén, szombaton, lesz az első családi estély. Az estélyre az egyesület ujjilág-utcai helyiségében lehet jelentkezni 12-ikétől 15-ig, este 6 és 1/2 óra között, amikor a részvétjegyek azonnal átvehetőek. Egy jegy ára 8 korona.

SPORT

• **Vívó akadémia.** Az eddig évenként megtartott Vívó-akadémia, melyet az idén február 2-án rendeznek a Vigadó nagyteremben, a szokottnál érdekesebbnek ígérkezik. A külföldi legjelesebb amatőr felkészítést kaptak, melyet Olaszország több ismert vívója el is fogadott s így alkalmunk lesz az olasz módszert követő magyar vívóknak és az olasz amatőrök vívása közt párhuzamot vonni.

• **Jégünnepély.** A Budapesti (budai) Tornaegetlet január hó 11-én délután 3 órakor, az egyleti jégpályán (II. Széna-tér), jégünnepélyvel kapcsolatos korcsolyázási háziversenyt rendez a következő sorrenddel: 1. Ifjúsági sikverseny 500 méterre. 2. Ifjúsági sikverseny hátralelő 2 méterre. 3. Felnöttek műversenye. 4. Ifjúsági sikverseny 1000 méterre. 5. Ifj-

sági vegyes-párok sikversenye 300 méterre, 6. Felnöttek sikversenye 1000 méterre.

• **Magyarország birkózó-bajnoksága.** A Magyar Testgyakorlók-köre február elsőjén birkózó-bajnokságot rendez, amelynek ötletelői a következők:

I. A versenyzők gürög-órámi módszer szerint három testsúly-csoportban (könysúlyoknak 70 kg-ig, közsúlyoknak 70-85 kg-ig és nehézsúlyoknak 85 kg-on felel) birkóznak. II. A három csoport első győztesei, — mután mindegyik saját súlycsoportjának győztesei — birkóznak Magyarországnak bajnokságáért. III. Minden versenyzőnek, kit saját súlycsoportjának győztesé győzött le, joga van küzdeni a második helyért és kit az első vagy második győzött le, joga van küzdeni a harmadik helyért. IV. A párok összeállításra sorshuzás után történik; egy egyetbe tartozó birkózók úgy huznak sorsot, hogy a selejtezőben lehetőleg ne kerüljenek össze. V. Minden csoport első győztesé nagy ezüstérmét, tiszteleldíjat és oklevelet, a második kis ezüstérmét, a harmadik bronzérmét nyer. A három csoport győzteséből kikerül az első: Magyarország birkózó bajnoka címet, bajnoki övet, aranyérmét és bajnoki oklevelet nyer. VI. A versenyeke öttágu versenybírótság ügyel föl. A versenybírótság ötlete végérvényes.

A nevezések január 24-én este 8 óráig a M. T. K. választmányához (Wesselyni-utca 38. sz.) küldendők.

Nyiltér.

Lehetősebb arzénus vasas víz verszegényseg, noi betegségek, idős háborúságok stb. ellen.

Kapható az összes ásványvíz-üzletben, gyógyszerárak drogeriákban.

„Vasárnapi Ujság”

50-ik évfolyam.

A „Vasárnapi Ujság”, a legérgebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap díszes kiállításal évenként több mint 130.000, s több mint ezer képpel, a „Regénytar” című állandó melléklettel jelenik meg. Szerkesztő nagy Miklós.

Legújabbban **MIKSZATH KALMAN** kitűnő írónk rendes főmunkatársa lett a „Vasárnapi Ujság”-nak s kizárólag e lapba fogja írni naggybecst szépirodalmi műveit: regényeit, elbeszéléseit, tárcacikkeit.

A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára: negyedévre 3 korona, félvre 3 korona. Mutatványszámokkal szivesen szolgál a kiadóhivatal.

Az előfizetéseket a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalába, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. alá küldendők.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Berlin, január 6. A *Nordd. Allg. Zeitung* jelenti, hogy *Vilmos* császár *Noailles* márkí távozó francia nagykövetnek a márványmellszobrát és báró *Hertling* tanár birodalmi gyűlési képviselőnek a csillaggal díszített másodosztályu koronarendet adományozta.

Chamberlain Pretóriában.

Pretória, január 6. A transvaali gyarmat alkormányzója tegnap Chamberlain tiszteletére korti ünnepélyt rendezett, amelyen Milner kormányzó és a hollandus lakosságnak sok képviselője, továbbá Cronje és Delarey tábornokok is megjelentek. Chamberlainhoz több üdvözlő beszédet intéztek, mire a miniszter a megoldásra váró problémák bonyodalmas természetére utalt és azt mondta, hogy noha feladatának nehézségét ismeri, mégis bízik a megoldásban, látván azt a fogadást, amelyben minden oldalról részesült.

A marokkói lázadás.

Tanger, január 6. (Renter.) Az idegen követ-ségekhez Fezből hivatalos futárok érkeztek, avval a hírrel, hogy ott a helyzet változatlan. A lakosság feszülten várja a jelentéseket arról, vajjon a szultán csapatai megindultak-e a felkelők ellen.

Németország vámpolitikája.

Berlin, január 6. Politikai körökben azt tartják, hogy a kormány elsősorban Oroszországgal és a szövetséges államokkal, majd aztután a többi államokkal fogja megkezdeni a kereskedelmi szerződéses tárgyalásokat.

A civilizáció Kongóban.

Brüsszel, január 6. A király ma a kongói angol baptista-misszió küldöttségét fogadta, mely hálafelelőket nyújtott át. A küldöttség vezetőjének beszédére válaszolva, a király a társaságnak köszönetét fejezte ki mindazért, amit a Kongóban tett. A király hozzátette, hogy az egyedüli jutalom, amelyre törekszik, az, hogy az igazságot terjeszesse a Kongó-állam kormányzatáról. Egy civilizált államot nem lehet nyomban kulturállamra átalakítani. Reméli, hogy a Kongó-állam jövedelmei emelkedni fognak. Ezáltal meg lesz adva a lehetőség, hogy a jótékony művei által könnyítsenek a terheken. A bevételüket a kauszók újajuttatása által lehet fokozni. A bennszülöttekkel, akik az államnak dolgoznak, jól bánanak.

Akcio Venezuela ellen.

New-York, január 6. A Caracas amerikai gőzös tulajdonosai Hay külügyminiszternél panaszt tettek az ellen, hogy a hajónak nem engedik meg, hogy La Guayránban letegyze rakományát. Az ügy megvizsgálását kéri.

Port of Spain, január 6. Békebírádságot alakítottak, amely az összes venezuelai hajók elkobzásának érvényességét fogja megvizsgálni. Ettől függetlenül lépéseket tettek avégre, hogy a választott bíróság összeülése esetén a hajókat adják vissza.

Közgazdasági táviratok.

Frankfurt, január 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 219.25. Német bank 218.00. Disconto 193.—. Berlini kereskedelmi bank 159.—. Gelsenkirchener 173.—. Harpeni 169.60. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Az iránzat szilárd.

New-York, január 6. (Terménytőzsde.) (Zárhat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 8.90 (8.90). Januárra 8.56 (8.63). Áprilisra 8.66 (8.63). New-Orleansban helyben 8.9/16 (8.9/16). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.30 (8.30). Stand white Philadelphában 8.25 (8.25). Refined in Cases 9.60 (9.60). Credit Balances at Oil City 1.54 (1.54). — Zsír: Western steam 10.30 (10.30). Röhé és Brothers 10.50 (10.50). — Tengeri iránzata szilárd. — Január 66 1/2 (54 1/2). Márciusra 52 1/4 (—). — Májusra 48 1/2 (48 1/4). Buza iránzata állandó. — Piros őszi helyben 79.— (78.5%). Januárra —.— (—). — Márciusra —.— (—). — Májusra 79 1/2 (79.5%). Jul-ra 77 1/2 (77 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Kávé: Iair Rio 7. sz. 5 1/4 (5 1/4). — Jan-ra 4.25 (4.20). Áprilisra 4.45 (4.45). — Liszt: Spring Wheat clears 3.— 3.10 (3.—3.10). Cukor: 3.7/16 (3.7/16). On: 27.75—28.12 (27.15—27.25). — Réz: 12.20—12.40 (12.20—12.40). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 6. (Terménytőzsde.) (Zárhat.) Buza iránzata állandó. — Jan-ra 71 1/2 (71 1/2). — Márciusra —.— (—). — Tengeri iránzata szilárd. — Jan-ra 47.— (45.5%). — Zsír: Jan-ra 10.82 (10.80). Máj-ra —.— (—). — Szalonna short clear 9.06 (9.06—). — Sertészsír: Májusra —.— (—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

D. D. Bihar-Diószeg. Január 20-ikáig tarlanak. — S. Zs. Budapest. Nem áruhatjuk el, ki írja. Kötetben nem jelent meg. — L. H. Cs. A pénzügyigazgatóságba beadott pályaművényre a pénzügyminiszter ad engedélyt. — H. B. Foltár. Lehetetlen kézbéni, nem a közönség elé való. — D. J. Az illető egyesület

iga-gatósga elé kell bejelenteni a kérést. Aligha kap néptelkesítési könyvet. Kabos Ede Szurtos királyfi című gyermekregénye Singer és Wolfner (Andrássy-ut 10.) kiadásában jelent meg. ára 2 korona 60 fillér. Az üdvözlést köszönjük s tisztelettel viszonzozzuk. — K. L. Négy gimnáziumot kell végéne s tanuldi tudásáról külön vizsgát kell tennie. — D. Gy. Ha nem tizen ajánlották, az elnök nem veszi tekintetbe a reá eső szavazatokat. — P. P. J. Szuresova. Úgyes apróságok, de nem közölhetők. Legjobb, ha szaklapnak küldi az említett szakcikket. — Ifjak egylete. A legalkalmasabb, ha könyvet küld neki. — N. S. Nagy-kamzsa. Valamelyes rutin észrevehető benne, de még nem felel meg. — Serény. Kezdetleges munka. — K. M. Nem a felvétel nyerte meg a járszmat. — H. M. Nyerges-Ujfal. 1. Közölhetetlen. 2. Tudunkkal nem. 4. Nincs az idén. 5. Sorsjegyekről legközelebb. — K. G. Nagyszoban. Budapest van. — B. L. H. A kérdeztől cím: VIII. Múzeum-körút 7. H. J. Csurgó. A budapesti török konzulátus a Vigadó-tér 3. szám alatt van, hivatalos órák délelőtt 9—1-g. — Irén. Az illető címe Rökk Szilárd-utca 37., tekintetes. — S. L. A pesti izraelita hitközség irodájánál (Sip utca 12.) tudakozódjék. — B. B. Eperjes. A cím: Kossuth Lajos-utca, Ferenciek-bazára. Ugyanott megnevezheti azokat a szakmunkákat is. — T. A. Z. Méltóztassék megisméltetni a kérdését, mert nem emlékszünk reá.

Budapesti Napló
részére
Apró hirdetéseket
és
Előfizetéseket
Előadnak a következő lapelárusító helyeken:
Breuer Nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarok.
Adler Leóna, Lipót-körút.
Pesch József, Váci-körút 80.
Ozv. Véber Vimonád, Váci-körút 15.
Feldmann Mórna, Marokkói-utca 1.
Mosch utca, Doroty-utca 2. Magy. király-szálló.
Kürthy Kálmán, Harmad-utca 1.
Weitzfeld Jakab, Király-utca 1.
Redlich Szidónia, Király-utca 59.
Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.
Deutsch Miksa, Andrássy-ut 38.
Schneller Mórna, Dob-utca és Király-körút sarok.
Sopronyi V., dohány-nagyüzem, Keresep-ut 1.
Ozv. Hallada Anna, Múzeum-körút 10.
Szántó Mór, Kecske-mető-utca és Kálmán-ter sarok.
Deutsch Julia, József-körút 50. Baross-utca sarok.

KÖZGAZDASÁG
Ipar és kereskedelem.
Budapesti értéktőzsde. Az ünnepi magán-torgalom kedvező hangulatát látoly le, zárlat iglé mérsékeltlen gyöngült. Kötetelt: Osztrák hitelrészvény 694.—698.50—694.50—693.25. Magyar hitelrészvény 735.—737.50—736.25. Magyar koronajáradék 98.55—98.65—93.60. Leszámlitolóbank 454.—. Rimamurányi vasmű 437.50—489.—488.50. Osztrák magyar államvasut 680.—696.75—695.50. Déli vasut 63.50—64.—korona.
Bécsi értéktőzsde. Az ünnepi forgalom szilárd. Nagybör köteteket eszközölké Hitel- és Államvasuti részvényekben, melyeknek az árfolyama emelkedett. Bányarészvény ületetlen.
Tőzsdei segély-egyesület. A tőzsdei segély-egyesület ma délelőtt tartotta az alakuló közgyűlését a tőzsde-épület elsőemeleti nagytermében. A gyűlésen mintegy háromszáz-an vettek részt.
A közgyűlést Steiner József nyitotta meg, hangsúlyozva, hogy erre az egyesületre nagy szükség van, mert egyre szaporodik azoknak a tőzsde-látogatóknak a száma, akik — a rossz viszonyok hatása folytán — segélyre szorulnak. Kéri az egyesület támogatását s aztán indítványozza, hogy vászszák meg az alakuló közgyűlés elnöke Herfeld Frigyes. (Lekes eljenzés), jegyzővé pedig Aczel Géza (Eljenzés).
Herfeld Frigyes elöfogalva az elnöki székét, köszönetet mond a megítiszteltetésért s aztán javasolja, hogy Neumann Miksának, az előkészítő-bizottság elnökének, jegyzőkönyvileg mondának köszönetet. Igéri a maga részéről, hogy az egyesület ügyeit teljes erejéből nyekezni fog főlvirágotzni. (Eljenzés.)
A közgyűlés aztán az előterjesztett alapszabálytervezetet változatlanul előfogadta. Megválasztották az igazgató-választmányt a következőkben: Aczel Géza, Adler Sándor, Aldor Frigyes, Bacher Emil, Bakolen Nándor, Beer J. Izsó, Blau Arnold, Deutsch Vilmos, Elfer Dániel, Fischer Mór, Fleischer Sándor, Fleissig Sándor, Gaál Károly, Heller Gyula, Herzmann Bertalan, haraszi Jellinek Henrik, megyeri Krausz Lajos, Krausz Simon, dr. Luksz Armin, Mangold Manó, May Andor, Nagel Ignac, Nagy Andor, Polakovicz Mátyas. Roth Miksa, Reicin Lajos, Simon Jakab, dr. Strasser Imre, Steiner József,

Szekely Ferenó, Wohl Béla, Weisz Tivadar, Weisz Fülöp, Weiszkopf Jakab. A tőzsde-tanács részéről is fognak kiküldeni az igazgató-választmányba hat tagot, ezek előrelátólag a következők lesznek: Kornfeld Zsigmond a tőzsde elnöke, Neumann Miksa a tőzsde alelnöke, továbbá Auér Róbert, Császár Jenő, Herfeld Frigyes és Schaffer Bódog tőzsde-tanácsosok. A számvizsgáló-bizottság tagjai lettek: Dinnyeld Adolf, Löwy Adolf és Widder Mór. A gyűlés végén Nagy Andor örömet fejezte ki, hogy az egyesület, amelyre valóban nagy szükség van, megalakult, s köszönetet mondott Neumann Miksának és Steiner Józsefnek a szervezés körül tanúsított buzgóságukáért. Gaál Károly fővárosi bizottsági tag pedig Herfeld Frigyesnek a közgyűlés tapintatos vezetéséért, amit a közgyűlés tagjai lelkes éljenzéssel fogadtak.

A m. kir. államvasutak végleges bevételét a múlt évi szeptember hónap 22.791.022 K-t tettek ki, ami 2.334.642 K-val, vagyis 11.50%-kal több az 1901-iki bevételénél. Ezen tetemes emelkedés nagy része, még pedig 1.929.320 K, a nagybör árú-, főleg gabona-torgalom eredménye és bizonyítja annak, hogy a jó termésnek milyen befolyása van a vasuti bevételre. De a személytorgalom is többet jövedelmezett az 1902. évi szeptember hónap, még pedig 312.569 K-val, ami 6%-nyi szaporulatnak felel meg. Az 1902. évi e jeje óta szeptember hó végéig a személy-, katoná- és podgyászszállítás bevételé 38.559.490 K. volt, tehát 1.811.097 K-val több az 1901. évi bevételénél; gyors- és teherárk szállítása után bevételük 107.207.888 K-át, ami az előző évhez képest 972.182 K. többletet mutat fel, különféle bevételük voltak az 1902. esztendőben 12.791.356 K., ami 384.146 K.-val több, mint az 1901. évben. Az 1902. évi e jeje óta szeptember hó végéig az összbevétel 139.531.836 K. volt, vagyis 3.131.425 K.-val volt több, mint az 1901. évben, ami 2%-os összemelkedésnek felel meg.

A Lina Gözhajzási Társaság közli, hogy az árulélvétel Lins, Korneuburg, Nussdorf, Bécs, Pozsony és Budapest állomásoknak egymásközi forgalmában január hó 7-én megnytja.

Lisztkivitelünk. A november hónapban Fiumén át elhajóztott magyar liszt mennyisége kitett 13.290 tonnát (ebből 9340 t. fővárosi és 3950 t. vidéki malomkőből), ami csaknem 20%-kal több, mint az előző évi november hónap, mely emelkedés első sorban a németalföldi s osztrák, másodsorban a francia s olasz kikötőkbe elszállított mennyiségekre esik, míg az Angliába s Braziliába elhajóztott mennyiségek valamivel kisebbek voltak, mint a múlt évi megfelelő időszakában. Kivitelét ugyanis a múlt évi novemberben osztrák kikötőkbe 3084 (+900), olasz kikötőkbe, főleg Velenczébe 1360 (+114), Németalföldre, nevezetesen Amsterdamba és Rotterdamba 2080 (+1670), Franciaországba, nagybörbész Rouenba 924 (+146), Franciaországba 5002 (—420), norvég kikötőkbe, még pedig Bergenbe és Christianiába 45 Kopenhágába 10, Finnlandba 14, görög kikötőkbe 29, Maltába 10, Keletindia 80 és Braziliába 511 (—360) tonna. A múlt évi e jeje óta november hó végéig az összes magyar lisztkivitel Fiumén át a múlt évben 95.400, 1902-ben pedig 95.725 tonna volt, tehát csaknem azonos mennyiség. Ami pedig különösen az Angliába szállított mennyiségeket illeti, az idén kitétek 38.325 tonnát (az összes kivitelt 39%-a), ami 950 tonnával több, Braziliába szállítottak 7870 tonnát, ami 1010 tonnával kevesebb, mint a múlt évben.

Husárak. A székesfővárosi vásárigazgatóság hivatalos jelentése szerint a marhahúst a lefolyt héten átlag a következő árakon jegyezték: Vesepecsenye egészben 1 korona 63 fillér, tisztított vesepecsenye 3 korona 58 fillér, marhahus hátulja pecsenyénél 1 korona 62 fillér, levesnek 1 korona 40 fillér, vesepecsenye átlaga 2 korona 63 fillér, marhahus hátulja 1 korona 46 fillér, eleje 1 korona 16 fillér, marhamaj 96 fillér, velős csont 75 fillér.

Szessziforgalom. A magyar korona országainak 1902. évi november hónap és 1902. évi szeptember 1-étől bezárólag 1902. évi november hó végéig terjedő idő alatt való szesztermeléséről és szesziforgalmáról szóló végleges kimutatás a következő adatokat tünteti fel: Termelési adó alá eső szesziföldék által termelt szesz bejelentett november hónap összesen 1.276 hl. fizta alkohol, az említett időszakban pedig összesen 27.638 hl. Fogyasztás adó: Termeltetett szesziföldékben: november hónap 96.255 hl., az említett időszakban 211.355 hl. 2. Bevételeztetett ifogyasztási adóval terhelten szeszabadraktárakka nyilvántartott szeszifinomitokban és szeszabadraktárakban: novemberben 44.377 hektoliter a kisebbik, 4522 hektoliter a nagyobbik adótétel mellett, összesen 48.899 hl. az említett időszakban 101.346 hl. a kisebbik, 15.229 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen: 117.075 hl. — 3.) Elszállított a fentemített vállalatokból: a) a fogyasztási adó lefizetése mellett novemberben 72.093 hl. a kisebbik 1039 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen: 73.138 hl. az említett időszakban 203.581 hl. a kisebbik, 4.040 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen: 207.621 hl. — b) a fogyasztási adóval terhelten a) a magyar korona országában lévő vállalatok részére: novemberben 48.527 hl. a kisebbik, 4842 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen 52.869 hl. az említett időszakban 107.429 hl. a kisebbik, 14.025 a nagyobbik adótétel mellett, összesen 121.454 hl.; b) a vámvonalon át való kivitelre: novemberben összesen 2196 hl., az említett időszakban összesen 5961 hl.; c) másnemű adómentes italhasználatra: novemberben 4135 hl. a kisebbik, 7181 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen 11.316 hl., az említett időszakban 12.412 hl. a kisebbik, 21.903 hl. a nagyobbik adótétel mellett, összesen 34.315 hl. Kezdetleges szesziföldék az 1902/1903. termelési időszak kezdetén (1902. évi szeptember hó 1-én) a kisebbik adótétel alá eső 175.836 hl. 42 l. a nagyobbik adótétel alá eső 47.363 hl. 43 l. Fennmaradt szesziföldék az 1902/1903. évi termelési időszak 1. negyedének végén 181.365 hl.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1903. január hó 7-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. január hó 7-én.
Monna Vanna.

Dráma 3 felvonásban. Irtá Maeterlinck Maurice.
Fordította Abrányi Emil.
Személyek:
Guido Mihályfi Borsó Körösmezői
Marco Gál Torollo Mészáros
Monna Vanna Márkus Biztos Gyones
Prinzivalle Beregi Vedio Hetényi
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. január hó 7-én.
A doktor ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irtá Molnár Ferenc.
Személyek:
Dr. Sárkány Góth Marosiné Nikó
Puzsér Hegedűs Az igazgató Kazaliczky
Sárkányné Csillag T. Földrajztanár Gyöző
Lenke Varsányi 1. rendőr Gyarmati
Csathó Fenyvesi 2. rendőr Daya
Cseresnyés Szerény Szobaleány Varga
Bertalan Tapolczai
Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. január hó 7-én.
Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.
Személyek:
A királyné Krecsányi Tánomester Ujvári
György, fia Fedák Sári Tom bátya Szerdahelyi
Viktória Dóri Annie, lánya Ledofszky
Lancaster Raskó Plumpudding Nyárai
Pompouius Kovács M. Gipsy Kiss M.
Hopmester Solymosi Pickrick Németh
Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. január hó 7-én.
Pálmay Ilka asszony vendégfellépéssel.

Niniss.
Énekes bohóság 3 felvonásban. Irtá Hennequin és Millaud. Fordította Csepregy Ferenc.
Személyek:
Korniszky Faragó Narciss Delly
Niniss Pálmay Pincér Lenkeffy
Gegroire Sziklai Vadász Szabó
Anatol Ráthonyi Amandó Abelovszky
Desablette Giróth Silleryné Sziklaine
Dupiton Mátrai Georgine Almássy
Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. január hó 7-én.
A megváltás.

Irtá és felolvassa Hock János országgy. képviselő.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. január hó 7-én.
A fősvény.

Vígjáték 5 felvonásban. Irtá Mollière. Fordította Kazinczy Gábor.
Személyek:
Harpagon Gabányi Fuzina Györgyné
Kleant Dezső Simon Körösmezői
Elise Nagy I. Jakab Rózsahegyfi
Valér Horváth La Flèche Latabár
Mariana Molnár Klaudia Demjén
Anselm Egressy
Kezdeté 7 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-ut. 17.

3 csattantó és
Georg Hartmann
Negyedórás család

Lorison kvintett
a legegészségesebb hölgy-együttes

Belloni és Marietta
színdarabcsalád.

Továbbá!
Egy kellemetlen ember
Luna asszony

Fifi Bando Sylvia Björning
Los Arbas Rosa de Orth

Kozmográf

A téliharban reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenye.

Horváth Elemér és Dayka Balázs

Művészeti és
hangverseny-
rendezési irodája

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 37. sz.

Elvállalja egyesületeknek, kaszinóknak, hangversenyek, családoknak háziestélyek rendezését, egy a fővárosban, mint a vidéken. Összeköttesben áll a legelőkelőbb művészekkel, művészekkel és írókkal. Eljár mindenféle művészeti ügyben.

A Festőművészet Remekjei

A bevezetőt írta
Dr. Térey Gábor

Negyven pompás reprodukciósorozat. 71-től 20-ig és 21-től 40-ig. — Ha a-kus gyönyörű, és a kép ára hirtelen nagyon drága lehetne 40 kor. A 2 sorozattal együtt 80 korona.

- A képek jegyzéke:**
1. Terboroh: A hangverseny. (Berlin.)
  2. Jan van Eyck: Férfi a seregével. (Berlin.)
  3. Molozzo da Foyli: Angyal lanttal. (Róma.)
  4. Van der Meer van Delft: Olvasó asszony. (Drezda.)
  5. Bartolommeo: Krisztus sirbatétele. (Florenz.)
  6. Sebastiano del Piombo: Egy római nő arcképe. (Berlin.)
  7. Andrea del Sarto: Angyal üdvözlöt. (Florenz.)
  8. Rembrand: Saját arcképe. (Berlin.)
  9. F. Hals: Kedélyes szerenádo. (Amsterdam.)
  10. Raffael: Madonna del Granduca. (Florenz.)
  11. Rembrandt: Az éjjeli őrég. (Amsterdam.)
  12. Moretto: Szent Justina. (Bécs.)
  13. Tizian: Mennyet és földi szerelm. (Róma.)
  14. Claesz Pieterz Berchem: Az utbagazítás. (Lipcse.)
  15. Mariotte Albertinelli: Látogatás Máriaánál. (Florenz.)
  16. Christofano Allori: Judith. (Florenz.)
  17. Pieter de Hooh: Olvasó asszony. (München.)
  18. Velazquez: Saját arcképe. (Róma.)
  19. Lorenzo Lotto: Mária a Jézussal. (Drezda.)
  20. Dürer: A négy apostol. — I. Pál és Márk. (München.)

- II. RÉSZ.**
21. Paolo Veronese: Krisztus Jairus háza előtt. (Bécs.)
  22. Van Dyck: Ruthwen Mária, a művész felesége. (München.)
  23. Poussin: Tájkép, Máté evangélistával. (Berlin.)
  24. Correggio Ganymedes. (Bécs.)
  25. Rubens: Krisztus és a megtért bűnösök. (München.)
  26. Claude Lorrain: Tájkép a meneküléssel Egyiptomba tájképpel. (Drezda.)
  27. Dürer: A négy apostol. — II. János és Péter. (München.)
  28. Greuze: A tejes lány. (Páris.)
  29. Palma Vecchio: Szent Borbála. (Velence.)
  30. Francesco Cossa: Az ősz. (Berlin.)
  31. G. Bellini: Madonna a fákkal. (Velence.)
  32. A. Brouwer: A hamis játékos. (Drezda.)
  33. Tizian: Adjátok meg istennek a mi istend. (Drezda.)
  34. Velazquez: Breda átadása. (Madrid.)
  35. Raffael: Madonna della Sedia. (Florenz.)
  36. Watteau: A francia mulatság. (Berlin.)
  37. Murillo: Péntek olvasó gyermekek. (München.)
  38. Dürer: Holzschuber Jeromos. (Berlin.)
  39. Vigée—Lebrun Erzsébet, A művésznő és leánya. (Páris.)
  40. L. da Vinci: Belle Ferronnière. (Páris.)

III. és IV. rész 41-től 60-ig és 61-től 80-ig előkészületben.

Megrendelhetők utánvételt mellett vagy részletfizetésre

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fial)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 21. sz.

Magyar borház
BUDAPEST, Károly-körút, (közp. városház épület).
ÁRJEJYZÉK
az egyelőre forgalomba kerülő palackborozásról

Az árak	mind megadása értendő, vidékre 14 fillérral olcsóbb.		Literenkint	
	kor.	fill.	kor.	fill.
Királyhalmi ó fehérek	Bokor Károly termése	---	---	68
Királyhalmi	Czondór Pál	---	---	68
Dorozsmal	rizlingi Rainer	---	---	80
1880-as Pécsli	főkaptány	---	1	---
Dechl	Tóth Károly	---	1	20
Szamorodni 1878-as	Wohl László	---	2	---
Szegárdi ó vörös	Dr. Pirnitzer Béla	---	1	20
Szegárdi	Tóth Károly	---	1	50
Szegedi új fehérv. siller	Szegedi gazdák	---	---	56
Királyhalmi új fehérv. siller	rizlingi vagy veltelini	---	---	68
Rombay nagytelermelű termése	---	---	---	---

Ezen palack-borok 0.7 és 0.5 literes palackokban is kaphatók. Palackokért darabonként 12 fillért számítunk s ugyanannyiért visszavesszük. — 5 üveg megrendelést díjmentesen házhoz szállítunk. —

NE VÁSÁROLJANAK
széftelen és néha hamisított rumot.
Az igazságot az egészre károsan.
„Battle Azo Jamaica Rum” ismeretes mint

„The Nectar of Jamaica”
Mindön üveg a ceg felügyelete alatt eredetileg töltve.

A. A. Baker & Co., London E. C.
Ezen védjegy az összes kulturálisan. törv. védett.
GSAK elsőrangú cégeknél kapható. 74

Sok pénzt!
100 koronáig kereszethet bavitoként, minden állású egyéneknek ismételtetések hely. Következő „Reoli 51” alatt a MERKUR hirdetői osztályán Stuttgart, Schickstrasse 6.

Eredeti H-patkószarok.
Mindenki éles. Lábbelcsaklás lehetetlen.

Óvás!
A H-patkószarok előnyei egy egészben állón acélmentől függ, amelyet csak mi használunk. Hogy minden kártól megmeneküljenek, utasítsák vissza az összes utazásokat és körjék a bevásárlásnál kizárólag a régi, elismert ered. H-patkószarokot L. Leonhardt & Co. Berlin-Schöneberg. Vezérgyártás Ausztria-Magyarország részére: Kaszál és Breuer, Budapest VI.

Inga és zsebórák,
ékszeres **RÉSZLETFIZETÉSRE** is évi bér lőknek. Törött tárgyakat, u. m. arany, ezüst, veszőnk és újra becsesírtéteknek

FUCHS és TÁRSA ékszerészek
Budapest, IV., Váci-utca 17. szám I. em.
A címre ügyelni tessék!!

Elsőrendű Singer varrógépeket
nagyban árban (első kézből)

30% árleszállítással

szállítunk havi 8 és 10 koronás részletre minden árfelemelés nélkül vidékre is bérhová.

LÁNG JAKAB és FIA
varrógép nagyraktára
Budapest, József-körút 41. szám.
(Baross-kávéház mellett.)

Fiók-üzlet: Rottenbiller-utca 1. szám.

Képes árjegyzék ingyen!
A címre ügyelni tessék.

Cégünk kizárólag elsőrendű új Singer gépeket tart raktáron, melyek össze nem tévesztendő bolyai bécsi tuat gépekkel, melyeket egyes különösen bécsi kereskedők különféle cífra nevek alatt árusítanak.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	A denevér	Monna Vanna	Liliomszál Loute	Bob herceg	Niniss
Péntek	Nincs előadás	Annuska	Loute	Bob herceg	Niniss
Szombat	Tannhäuser	Annuska	A doktor ur	Bob herceg	Niniss
d. n. Vasárnap este	Berlichingeni Gótz	Fedóra Annuska	A brezováci nős Loute	A gyimesi vadvirág Bob herceg	Aranylakodalmos Niniss